

Yksityisoikeuden johdantokurssi:

Suomenkielinen kurssi

Tavoite: Johdatus varallisuus oikeuden peruskäsitteisiin ja yleisiin oppeihin sekä avioliitto- ja jäämistöoikeuden perusteisiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Varallisuus oikeudet, oikeussubjektius ja oikeustoimien tekeminen. 2. Velvoitteiden syntymisen ja lakkaamisen perusteet. 3. Varallisuus oikeudet vaihdannassa. 4. Johdatus avioliitto- ja jäämistöoikeuteen.

Laajuus: 3 opintopistettä.

Opettajat

Kaisto, Janne, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Yliopistonlehtori.

Lohi, Tapani, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Yliopistonlehtori.

Opetusmuodot. Luennot

Luentosarja (20 tuntia) järjestetään kl 4.1-12.1. Tarkemmat ajankohdat ja luentopaikka ilmoitetaan myöhemmin.

Suoritustapa: Pakollinen 20 tunnin luentosarja. Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää kurssin aikana annettavien harjoitustehtävien (2 tehtävää) tekemistä sekä oppimispäiväkirjan laatimista. Kurssi arvostellaan asteikolla hyväksytyt/hylätyt.

Svenskspråkig kurs

MDI: 1. Studenterna ges en översiktlig bild av hur privaträtten systematiseras 2. Förmögenhetsrättens grundläggande begrepp och allmänna läror klarläggs 3. Studenternas förmåga att förstå rättsligt beslutsfattande på privaträttens område utvecklas samtidigt som studenterna får en inblick i hur de rättsliga besluten är bundna vid värderingar 4. Studenterna ges en översiktlig bild av rättskällorna på privaträttens område

Helhet som behandlas: 1. Privaträttens systematik 2. Grundläggande begrepp såsom rättssubjekt och rättshandling; privaträttens grundläggande rättsprinciper 3. Den rättsliga argumentationen i några rättsfall från privaträttens område 4. Rättskällevärdet ur ett privaträttsligt perspektiv

Omfattning: 3 studiepoäng

Lärare

Bärlund, Johan, JD, EM. Docent i civil- och handelsrätt. Sköter under ht professuren i privaträtt.

Nybergh, Frey, JD, VH. Sköter under ht universitetslektoratet i privaträtt

Undervisning Undervisning (20 timmar) ges vt 2-13.1. Närmare tidpunkt och plats meddelas senare.

Hur avläggs kursen? Smågruppsundervisningen är obligatorisk. Dessutom skall två övningsarbeten utföras samt inlärningsdagbok hållas. Kursen bedöms på skalan godkänt/underkänt.

Velvoiteoikeus

Velvoiteoikeuden pakolliset aineopinnot jakaantuvat kahteen erillisenä suoritettavaan kokonaisuuteen, joita ovat sopimusoikeus (7

op., 3,5 ov) ja yleinen velvoiteoikeus (5 op., 3 ov). Tentteihin ilmoitaudutaan OODI:ssa.

Sopimusoikeus (200200)

7. op., 3,5 ov opetuskausi 16.1. – 10.2.2006, päätenttikierros 14.2.2006.

Tavoite: 1. Systemaattisen yleiskuvan muodostaminen sopimusoikeudellisesta sääntelystä, sopimusoikeuden yleisistä opeista ja sopimusinstrumentin merkityksestä. 2. Kokonaisuuden antaminen säännöksistä, jotka koskevat sopimuksen syntymistä, tulkintaa ja sopimusrikkomuksen seuraamuksista sekä edustamista. Perehtyminen keskeisimpien sopimustyyppien erityispiirteisiin.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Yksilö ja yhteisö oikeussubjektina, yksilön suoja ja nimi. 2. Sopimusten tekeminen. 3. Sopimusten sitovuuden edellytykset. 4. Sopimusrikkomusten seuraamukset. 5. Sopimusten voimassaolo. 6. Vakiosopimusten erityispiirteet. 7. Irtaimen kauppa.

Vastaava opettaja: professori **Erkki Aurejärvi**. Tenttiassistenttina toimii tutkija **Justus Könkkölä**.

Opettajat

Aurejärvi, Erkki, OTT, VT. Siviilioikeuden professori.

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Hoitaa sl yksityisoikeuden ruots. professorin virkaa.

Halila, Heikki, OTT, VT. Urheilu-oikeuden professori.

Hemmo, Mika, OTT. Vakuutus- ja vahingonkorvusoikeuden professori.

Herler, Casper, OTK, VT. Yksityisoikeuden ruots. assistentti. Virkavapaalla. Tutkija.

Kolehmainen, Esa, OTL. Tutkija.

Könkkölä, Justus, OTK. Tutkija.

Mononen, Marko, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Mäkelä, Juha, OTL, VT. Oikeustieteen assistentti.

Norros, Olli, OTK. Tutkija

Nybergh, Frey, OTT, VT. Hoitaa yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtorin virkaa.

Sisula-Tulokas, Lena, OTT. Siviilioikeuden professori.

Wilhelmsson, Thomas, OTT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. professori.

Opetus

Opetusmuodot: Luennot, joihin hyväksytysti osallistumalla on mahdollista saada hyvityspisteitä tenttiin. Luentosarjojen opetusmateriaaleja on imuroitavissa oppiaineen verkkosivuilta.

Professori **Erkki Aurejärvi** luennoi sopimusoikeuden yleisistä opeista 16.-27.1.2006. Luentosarjasta voi saada enintään 3 hyvityspistettä sopimusoikeuden tenttiin.

Professori **Mika Hemmo** luennoi sopimusoikeutta oikeustapausten valossa 18., 19., 23.-26., ja 30.-31.1.2006 klo 16-18 yksityisoikeuden laitoksen luentsalissa. Luentosarjasta voi saada enintään 3 hyvityspistettä sopimusoikeuden tenttiin.

Vsn. yliopistonlehtori **Esa Kolehmainen** luennoi velvoite- ja sopimusoikeuden yleisistä opeista kl 1.12-2.12, 5.12, 7.-9.12 ja 12.-14.12 yksit.oik.ls. klo 8-10. Loppukuulustelu 16.12. samassa paikassa klo 8-10. Luentosarjasta voi saada 1-3 hyvityspistettä.

Dosentti **Marko Mononen** luennoi kl 2006 irtaimen kaupasta 16.-23.1.2006 klo 10-12 ja 24.-25.1.2006 klo 8-12 yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa. Luentosarjalta voi saada enintään 3 hyvityspistettä sopimusoikeuden tenttiin.

Universitetslektor (visstidsanst.) **Frey Nybergh** håller aktiva föreläsningar i allmän avtalsrätt för ämnesstudietentamen i avtalsrätt 16.1 – 1.2.2006 med slutförhör 2.2.2006 kl. 14 – 16 i föreläsningssalen, institutionen för privaträtt. På föreläsningen behandlas i huvudsak allmänna avtalsrättsliga frågor ur systematisk synvinkel medan det aktiva elementet består av övningar i att besvara tentamensfrågor av typ rättsfall inom samma område. Svaren bedöms och det ges respons på dem under kursens gång. Sammanlagt tre bonuspoäng utdelas på basis av framgången i rättsfallsövningarna och föreläsningförhöret. Syftet med föreläsningen är att deltagarna skall lära sig att lösa rättsfallsuppgifter med godkänt vitsord. Luentosarja, joka on ruotsinkielinen, suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille. Kysymyksiä saa esittää suomeksi ja harjoituksissa sekä kuulustelussa voidaan vastata suomeksi.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, joka **ei ole lakikirjantentti**. Yhteen tai useampaan kysymyseen voi liittyä tenttikysymyksen mukana jaettavia lakitekstejä tai muuta materiaalia. Luentosarjoista voi saada tenttiä varten 1-3 hyvityspistettä sen mukaan kuin kunkin luentosarjan osalta on erikseen ilmoitettu. Tentissä on pääsääntöisesti 2-3 laajaa oikeustapauskysymystä (jotka arvostellaan asteikolla 0-20 p.) ja 1 useampia alakohtia sisäl-

tävä esseekysymys (0-10 p.). Tentin enimmäispistemäärä on siten 70 p. Tentissä saa käyttää enintään 6 hyvityspistettä. Hyväksytyksi tuleminen edellyttää, että saa vähintään puolet maksimipistemäärästä. Hyvityspisteet tulee ilmoittaa ilmoittauduttaessa tenttiin sekä tenttikysymyspaperissa mainittujen ohjeiden mukaan myös vastauspapereissa.

Tentistä vastaa yleisesti professori **Aurejärvi**. Arvostelua koskevat huomautukset tulee tehdä kunkin kysymyksen korjanneelle opettajalle. Muihin tenttiä koskeviin tiedusteluihin vastaa professori **Aurejärvi**.

Tentin tulokset mallivastauksineen julkaistaan oppiaineen verkkosivuilla. Samasta paikasta löytyy myös vanhoja tenttikysymyksiä mallivastauksineen sekä ohjeet asiallisen tenttivastauksen laatimiseksi.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Halila, H.**, Henkilöoikeuden perusteet (2005), opintomoniste. Saatavissa pdf-muodossa oppiaineen verkkosivuilta. n. 30 s.
- 2) **Hemmo, M.**, Sopimusoikeus I (2. p., 2003), luetaan s. 1-82, 96-170, 180-206, 245-266, 275-417, 428-438, 451-471, 494-523 ja 530-543, ei alaviitteitä.
- 3) **Wilhelmsson, T.**, Vakiosopimus (2. p. 1995), s. 1-44; *tai* sama, Standardavtal (1995), s. 1-49.
- 4) **Wilhelmsson, T. – Sevón, L. – Koskelo, P.**, Kauppalaian pääkohdat (4. p., 1998), s. 11-174 *tai* **Wilhelmsson, T. – Sevón, L. – Koskelo, P.**, Huvudpunkter i köplagen, (2 p., 1998), s. 1-151.
- 5) **Mononen, M.**, Kuluttajankaupan erityispiirteet (2005) opintomoniste *ja* **Sisula-Tulokas, L.**, Kansainvälisen kauppalaian pääkohdat (2004), opintomoniste. Molemmat saatavissa pdf-muodossa oppiaineen verkkosivuilta.
- 6) **Halila, H. – Hemmo, M.**, Sopimustyyppit (1996), s. 15-32, 72-112, 152-164 ja 190-203.

Säädökset:

L varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228. (Si 402)
Kauppalaki 27.3.1987/355. (Si 501)
Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38. Luvut 1, 4, 5, 6 ja 8 (Yr 501)

Yleinen velvoiteoikeus (200201)

5. op., 3 ov, opetuskausi 13.2. – 3.3.2006, päätenttikierros 13.3.2006.

Tavoite: 1. Systemaattisen yleiskuvan muodostaminen velvoitteen täyttämistä ja lakkaamisesta sekä rahavelkojen erityispiirteistä 2. Sopimuksenulkoista vahingonkorvausvelvollisuutta koskevan normiston systemaattinen jäsentäminen. 3. Luottosuhteita koskevien periaatteiden hallinta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. Rahavelka ja korko. 2. Saamisen lakkaaminen. 3. Perusteettoman edun palautus. 4. Vahingonkorvauslain mukainen vastuu ja muu sopimuksenalainen korvausvastuu. 5. Vakuutus-oikeuden pääkohdat. 6. Luottosuhteet ja luottoinstrumentit.

Vastaava opettaja: professori **Erkki Aurejärvi**. Tenttiassistenttina toimii assistentti **Michael Saarikoski**.

Opettajat

Aurejärvi, Erkki, OTT, VT. Siviilioikeuden professori.

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Hoitaa sl yksityisoikeuden ruots. professorin virkaa.

Halila, Heikki, OTT, VT. Urheilu-oikeuden professori.

Hemmo, Mika, OTT. Vakuutus- ja vahingonkorvausoikeuden professori.

Herler, Casper, OTK, VT. Yksityisoikeuden ruots. assistentti. Virkavapaalla. Tutkija.

Häyhä, Juha, OTT, VT. Oikeusneuvos.

Kolehmainen, Esa, OTL. Tutkija. Hoitaa siviili- ja kauppaoikeuden yliopistonlehtorin virkaa.

Könkkölä, Justus, OTK. Tutkija.

Mononen, Marko, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Nybergh, Frey, OTT, VT. Hoitaa yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtorin virkaa.

Saarikoski, Michael, OTL, VT, VTM. Siviilioikeuden assistentti.

Sisula-Tulokas, Lena, OTT. Siviilioikeuden professori.

Wilhelmsson, Thomas, OTT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. professori.

Opetus

Opetusmuodot: Luennot, joihin hyväksytysti osallistumalla on erikseen ilmoitetulla tavalla mahdollista korvata tutkintovaatimusten tenttiin. Lukuvuonna 2005-2006 ei järjestetä hyvityspisteluentoja. Luentosarjojen opetusmateriaaleja on imuroitava oppiaineen verkkosivuilta.

Professori **Heikki Halila** luennoi luotto- ja maksuvälineistä 10.-16.2.2006 klo 14-18 yksityisoikeuden laitoksen luentsalissa. Hyväksytty suoritus korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2.

Professor **Lena Sisula-Tulokas** föreläser om skadeståndsrätt 15.2.2006, kl. 12-14 och 20., 21., 22., 23., 27., 28.2.2006 kl. 15-18 i privaträttsinstitutets föreläsningssal. I serien ingår föreläsningar samt korta skriftliga och muntliga arbeten. Arbetena bedöms och godkända vitsord kan användas i tenten för att ersätta punkt 3 i tentamensfordringarna.

Professori **Mika Hemmo** luennoi vahingonkorvausoikeudesta 14.-17.2. ja 20.2.2006 klo 12-16. Luentokuulustelut 22.2.2006 klo 14-16 ja 27.2.2006 klo 14-16. Metsätalo sali 1. Hyväksytty suoritus korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3. Luentokuulustelussa edellytetään myös oppikirjaan tutustumista. Luentoaineisto on saatavissa ennakolta osoitteesta www.hemmo.fi.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, joka **ei ole lakikirjatentti**. Yhteen tai useampaan kysymykseen voi liittyä tenttikysymyksen mukana jaettavia lakitekstejä tai muuta materiaalia. Luentosarjoista voi saada tenttiä varten 1-3 hyvityspistettä sen mukaan kuin kunkin luentosarjan osalta on erikseen ilmoitettu. Tentissä on pääsääntöisesti 2-3 laajaa oikeustapauskysymystä (jotka arvostellaan asteikolla 0-20 p.) ja 1 useampia alakohtia sisältävä esseekysymys (0-10 p.). Tentin enimmäispistemäärä on siten 70 p. Tentissä saa käyttää enintään 6 hyvityspistettä. Hyväksytyksi tuleminen edellyttää, että saa vähintään puolet maksimipistemäärästä. Korvaavat pisteet tulee ilmoittaa ilmoittauduttaessa tenttiin sekä tenttikysymyspaperissa mainittujen ohjeiden mukaan myös vastauspapereissa.

Säädökset:

Velkakirjalaki 31.7.1947/622. (Si 406)
Laki takauksesta ja vierasvelkapanttauksesta 19.3.1999/361. (Si 407)
Korkolaki 20.8.1982/633. (Si 410)
L velan vanhentumisesta 15.8.2003/728
Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412. (Si 301)
Vakuutusopimuslaki 28.6.1994/543. (Ra 201)

Tentistä vastaa professori **Aurejärvi**. Arvostelua koskevat huomautukset tulee tehdä kunkin kysymyksen korjanneelle opettajalle. Muihin tenttiä koskeviin tiedusteluihin vastaa professori **Aurejärvi**.

Tentin tulokset mallivastauksineen julkaistaan oppiaineen verkkosivuilla. Samasta paikasta löytyy myös vanhoja tenttikysymyksiä mallivastauksineen sekä ohjeet asiallisen tenttivastauksen laatimiseksi.

Tutkintovaatimukset:

1) Aurejärvi, E. – Hemmo, M., Velvoiteoikeuden oppikirja (1998), s. 1-277 ja **Hemmo, M.**, Velvoitteen vanheneminen (2004), opintomoniste. Saatavissa pdf-muodossa oppiaineen verkkosivuilta.

2) Aurejärvi, E. – Hemmo, M., Luottooikeuden perusteet (2004) s. 1-319, ei alaviitteitä.

3) Hemmo, M., Vahingonkorvausoikeuden oppikirja (2002), ei sopimusperusteista korvausvastuuta koskevaa viimeistä lukua (luku 11).

4) Hoppu, E. – Hemmo, M., Vakuutus-oikeuden perusteet (2005), opintomoniste. Saatavissa pdf-muodossa oppiaineen verkkosivuilta. – Tämän tutkintovaatimuskohdan ilmestymiseen asti luetaan **Hoppu, E.**, Suomen vakuutus-oikeus (1997), s. 1-93.

Kauppaoikeuden pakolliset aineopinnot (20012)

Tavoite: Pehdyttäminen keskeiseen elinkeinotoiminnan harjoittamista koskevaan kauppaoikeudelliseen sääntelyyn.

Käsitteltävä asiakokonaisuus: 1. Yhteisöoikeus, 2. Kuluttajaoikeus, 3. Immateriaalioikeus, 4. Markkinaoikeus, 5. Elinkeino toiminnan alakohtainen sääntely.

Laajuus: 9 opintopistettä / 5 opintoviikkoa.

Vastaava opettaja: prof. (mvs.) **Heikki Toiviainen**. Pakollisen aineopintotentin teknisistä järjestelyistä vastaa OTK **Juha Vesala**.

Opettajat

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti. Hoitaa sl yksityisoikeuden ruots. professorin virkaa.

Kolehmainen, Esa, OTL, Hoitaa siviili- ja kauppaoikeuden yliopistonlehtorin virkaa.

Mononen, Marko, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Hoitaa siviilioikeuden professorin virkaa.

Norio-Timonen, Jaana, OTT. Kauppaoikeuden dosentti.

Nybergh, Frey, OTT, VT. Hoitaa sl yksityisoikeuden ruots. yliopistonlehtorin virkaa.

Oesch, Rainer, OTT, VT. Immateriaalioikeuden dosentti. Hoitaa kauppaoikeuden professorin virkaa.

Pihlajarinne, Taina, OTK. Hoitaa kauppaoikeuden assistentin virkaa.

Salokannel, Marjut, OTT. Siviilioikeuden dosentti.

Timonen, Pekka, OTT. Kauppaoikeuden dosentti.

Toiviainen, Heikki, OTT. Kauppaoikeuden dosentti. Siviili- ja kauppaoikeuden yliopistonlehtori. Hoitaa kauppaoikeuden professorin virkaa.

Vesala, Juha, OTK, tutkija.

Viitanen, Klaus, OTT. Kauppaoikeuden dosentti. Tutkija.

Wilhelmsson, Thomas, OTT. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. professori. Yliopiston vararehtori.

Opetus

Kauppaoikeuden opetusohjelma pidetään ajantasaisena yksityisoikeuden laitoksen verkkosivuilla. **Tarkista tiedot laitoksen verkkosivuilta ennen opetukseen osallistumista.**

Opetusmuodot: Luennot ja muut opetus tavat. Osa luennoista korvaa tietyn tutkintovaatimukseen kuuluvan teoksen tai ainakin osan siitä. Osa luennoista puolestaan oikeuttaa ainoastaan hyvityspisteisiin tentissä. Korvaavien ja hyvityspisteluentojen käyttä mistä koskevat säännöt on selostettu jäljempänä.

Kauppaoikeuden perusteet -luentosarja pidetään 14.3.2006–20.3.2006 klo 12–16 U40 sali 1. Luennoilla käsitellään keskeisiä tutkintovaatimukseen kuuluvia kysymyksiä.

Luennoitsijat:

- **Heikki Toiviainen** ti 14.3.2006 (Yhteisöoikeus)

- **Frey Nybergh** ke 15.3.2006 (Kilpailuoikeus)

- **Rainer Oesch** to 16.3.2006 (Immateriaalioikeus)

- **Klaus Viitanen** pe 17.3.2006 (Kuluttajaoikeus)

- **Jaana Norio-Timonen** ma 20.3.2006 (Rahoitusmarkkinoiden sääntely)

Luentokuulustelu järjestetään ke 22.3.2006 klo 14–16 Pr sali 1 ja uusintakuulustelu ke 5.4.2006 klo 12–14 U40 sali 1. Siinä hyväk-

sytyt opiskelijat saavat 1–3 hyvityspistettä aineopintotenttiin.

Kauppaoikeuden korvaavat luentosarjat pidetään 21.3.2006–12.4.2006 (ma–pe) seuraavan taulukon mukaisesti kahdessa jaksossa. Kuitenkin ke 22.3.2006 luennot pidetään klo 10–12 ja klo 17–19 sekä ke 5.4.2006 klo 8–10 ja 14–16. Kuluttajaoikeuden (konsumentträtt) ja markkinaoikeuden (marknadsrätt) luentosarjat ovat ruotsinkielisiä, mutta niitä suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka luentokuulusteluissa voivat vastata suomeksi.

21.3–30.3.2006 (ma–pe)

Klo 10–13

Konsumentträtt (Bärlund) (yks. oik. lait. ls)

Klo 16–19

Yhteisöoikeus (Toiviainen) (Pr pieni juhlasali)

3.4–12.4.2006 (ma–pe)

Klo 8–11

Marknadsrätt (Nybergh) (yks. oik. lait. ls)

Klo 13–16

Immateriaalioikeus (Oesch) (yks. oik. lait. ls)

Kuluttajaoikeuden ja yhteisöoikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa ma 3.4.2006 klo 10–13 Pr sali 1. Immateriaalioikeuden ja markkinaoikeuden luentokuulustelut pidetään yhteisessä tilaisuudessa to 13.4.2006 klo 9–14 Pr pieni juhlasali, jolloin pidetään myös kuluttajaoikeuden ja yhteisöoikeuden uusintakuulustelut. Immateriaalioikeuden ja markkinaoikeuden uusintakuulustelut pidetään 20.4.2006 klo 10–13 Pr sali 5. **Uusintakuulusteluun osallistuminen edellyttää, että opiskelija on tullut hylätyksi varsinaisessa kuulustelussa tai että varsinaiseen kuulusteluun osallistumatta jättämiseen on ollut erityinen syy.**

Korvaavan luentosarjan suorittamalla voi korvata tentistä sitä vastaavan tenttikysymyksen ja sitä vastaavat osat tutkintovaatimuksista seuraavasti:

Yhteisöoikeus: teoksesta **Rissanen K., ym.** s. 113–486.

Immateriaalioikeus: teoksista **Rissanen K., ym.** s. 595–722, **Howells, G. G. (toim.)** s. 103–136 ja **Castrén** s. 264–277.

Marknadsrätt (markkinaoikeus): teoksista **Rissanen K., ym.** s. 559–594, 865–1051, **Howells, G. G. (toim.)** s. 1–102, s. 198–242, **HE 11/2004** s. 1–46, ja **Castrén** s. 1–133, 230–264.

Konsumentträtt (kuluttajaoikeus): teoksista **Rissanen K., ym.** s. 723–864 ja **Howells, G. G. (toim.)** s. 273–316.

Myös aiemmin suoritettua osakeyhtiölain kursseja korvaavat koko yhteisöoikeuden osuuden tentistä sekä markkinaoikeuden tai kilpailuoikeuden korvaavat kurssit markkinaoikeuden osuuden tentissä. Mahdollisista muutoksista korvaavuuksiin ilmoitetaan kauppaoikeuden verkkosivuilla.

Med stöd av samarbetet mellan juridiska fakulteten, Hanken och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i Hankens undervisning inom kursen Bolags- och finansieringsrätt under vt (16.1–3.3). En godkänd sluttentamen i kursen ersätter s. 113–486 i punkt 1 i tentamensfordringarna. Närmare information om kursen på Hankens hemsidor.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, johon ilmoittaudutaan OODI:ssa (koodinnumero 20012). Kuulustelussa saa käyttää teoksia Suomen Laki I ja II, Finlands Lag I ja II sekä EU-oikeuden lakikirjaa. Jokainen tenttiin osallistuva ottaa itse mukaansa tarpeelliseksi katsomansa lakikirjat. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaisia säädöskokoelman irtokappaleita tai niiden valokopioita, jotka on julkaistu lakikirjojen ilmestymisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säädösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita.

Tentissä on neljä kysymystä, joista kustakin voi saada enintään kymmenen pistettä. Vastausilaa kysymystä kohden on **yksi sivu**.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja sen kopioimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Vastauksissa edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen muistamista. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä sovelletaan kysymyksestä ilmi käyviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johtopäätökset on perusteltu.

Tentin läpäisemistä sekä korvaavien luentosarjojen ja hyvityspisteiden käyttämistä koskevat säännöt ovat seuraavat:

1) Opiskelija voi hyödyntää tentissä 0–4 korvaavaa luentosarjaa. Opiskelija voi siten suorittaa koko kuulustelun kuuntelemalla kaikki neljä korvaavaa luentosarjaa. Tentin arvosana määräytyy tällöin luentokuulustelusta saatujen pisteiden kokonaismäärän perusteella.

2) Normaalisti vastattavien kysymyksiens osalta tentissä hyväksytyksi tuleminen edellyttää sitä, että tenttijä saa vähintään puolet vastattavien kysymysten maksimipistemää-

rästä. Hyvityspisteitä ei tentin hyväksymistä arvioitaessa, mutta kylläkin arvosanaa määrättäessä, oteta huomioon.

3) Opiskelija voi hyödyntää tentissä enintään 4 hyvityspistettä.

4) Sekä korvaavat pisteet että hyvityspisteet vanhenevat kuten luennot. Vanhentumissäännöt on selitetty opinto-oppaassa.

Tutkintovaatimukset

1) **Rissanen, K. ym.**, Yritysoikeus (1999), s. 113–486 ja 559–1051. Teoksesta voi myös lukea vastaavat jaksot sen sähköisestä versiosta (WSOY:n Juridiikkaonline).

2) **Castrén, M.**, EU-Suomen markkinaoikeus (1997), s. 1–133 ja 230–277.

3) **HE 11/2004**, Hallituksen esitys laiksi kilpailunrajoituksista annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta, s. 1–46.

4) **Howells, G. G. (toim.)**, European Business Law (1996), s.1–136, 198–242 ja 273–316.

Huom! Teoksen Rissanen, K. ym. uuden painoksen ilmestyttyä kauppa-oikeuden ilmoitustaululla ja verkkosivuilla ilmoitetaan sen aiheuttamista muutoksista tutkintovaatimuksiin.

Säädökset

Tutkintovaatimuksissa mainittujen teosten lisäksi edellytetään hallittavan seuraava lainsäädäntö.

Yhteisöoikeus

YhdistysL 26.5.1989/503. (Si 126)

L avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 6.5.1988/389. (Yr 101)

L eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä 22.12.1994/1299. (Yr 102)

Osakeyhtiölaki 29.9.1978/734. (Yr 103) (uusi laki voimaantulosäännöksineen niiden tultua hyväksytyksi)

OikMA yksityisen osakeyhtiön

perusyhtiöjärjestyksestä 29.3.2001/295. (osakeyhtiölain 2:3:n alla, Yr 103)

Eurooppayhtiölaki 13.8.2004 (742/2004) (Yr 104)

Asunto osakeyhtiöL 17.5.1991/809. (Yr 109)

Osuuskuntalaki 28.12.2001/1488. (Yr 105)

Säätiölaki 5.4.1930/109. (Si 128)

Kaupparekisterilaki 2.2.1979/129. (Yr 114)

Yritys- ja yhteisötietoL 16.3.2001/244 (Yr 115)

Prokuralaki 2.2.1979/130. (Yr 117)
L valtion liikelaitoksista 20.12.2002/1185 (Yr 122)
KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
TilintarkastusL 28.10.1994/936. (Yr 305)

Immateriaalioikeus

Toiminimilaki 2.2.1979/128. (Yr 116)
Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. (Yr 401)
PatenttiL 15.12.1967/550. (Yr 408)
L oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 23.12.1967/656. (Yr 410)
L hyödyllisyysmallioikeudesta 800/1991. (Yr 414)
L yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin 16.1.1991/32. (Yr 416)
TavaramerkkiL 10.1.1964/7. (Yr 418)
YhteismerkkiL 5.12.1980/795. (Yr 420)
Mallioikeuslaki 12.3.1971/221. (Yr 421)

Markkinaoikeus

L kilpailunrajoituksista 27.5.1992/480. (Yr 601)
L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061. (Yr 605)
L julkisista hankinnoista 1505/1992/1505. (Yr 608)
Sähkömarkkinalaki 17.3.1995/386. (Yr 704)
Viestintämarkkinalaki 23.5.2003/393. (Vi 117)

Kuluttajaoikeus

KuluttajansuojaL 20.1.1978/38. (Yr 501)
L rajat ylittävästä kieltomenettelystä 21.12.2000/1189. (Yr 515)
L kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta 30.1.2004/75 (Yr 502).
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074. (Yr 506)
Valmismatkalaki 28.11.1994/1079. (Yr 508)
TuotevastuuL 17.8.1990/694. (Si 303)
L elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä 3.12.1993/1062. (Si 404)
Asuntokauppalaki 23.9.1994/843. (Si 505)

Rahoitusmarkkinoiden sääntely

L luottolaitostoiminnasta 30.12.1993/1607. (Ra 107)
L ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30.12.1993/1608 (Ra 112)
L Rahoitustarkastuksesta 27.6.2003/587. (Ra 114)
Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495. (Ra 116)
L sijoituspalveluyrityksistä, 26.7.1996/579. (Ra 119)
Vakuutusyhtiölaki 28.12.1979/1062. (Ra 204)
L ulkomaisista vakuutusyhtiöistä 17.3.1995/398. (Ra 206)
L Vakuutusvalvontavirastosta 29.1.1999/78. (Ra221)
L vakuutuksenvälittäjistä 19.2.1993/251. (Ra 213)

Esineoikeuden pakolliset aineopinnot (2013)

Tavoite. 1. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisista käsitteistä ja periaatteista sekä normeista, jotka sääntelevät omaisuuden vaihdantaa ja omaisuuden käyttämistä vakuutena. 2. Kokonaiskuvan antaminen esineoikeudellisten kollisioiden ratkaisuperusteista ja ratkaisemisesta. 3. Yleiskuvan antaminen vakuusmuodoista ja kiinteistön luovutusten sääntelystä. 4. Yleiskuvan antaminen insolvenssimenettelyjen vaikutuksista oikeuksien sitovuuteen

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Esineoikeuden yleiset opit, peruskäsitteet ja periaatteet. 2. Aineelliset ja aineettomat varallisuusobjektit. 3. Varallisuusosuuksien vaihdanta ja dynaaminen suoja. 4. Erilaiset vakuusmuodot. 5. Kiinteistöjen vaihdanta ja kiinteistökirjaamisjärjestelmä.

Laajuus 7 opintopistettä / 4,5 opintoviikkoa

Opettajat

Tepora, Jamo, OTT, VT. Siviilioikeuden professori.

Bärlund, Johan, OTT, KTM. Siviili- ja kauppaoikeuden ruots. dosentti.

Kaisto, Janne, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Yliopistonlehtori.

Erme, Tero, OTK, LL.M. Esineoikeuden assistentti (virasta vapaa).

Hakkola, Esa, OTK, VT. Esineoikeuden mvs. assistentti.

Wainio, Marko, OTL, VT. Asianajaja, tuntiopettaja.

Kuusinen, Miki, OTK. Tutkija

Kolehmainen, Esa, OTL. Tutkija. Hoitaa siviili- ja kauppaoikeuden yliopistonlehtorin virkaa.

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Oppiaineessa on sekä korvaavia luentoja että hyvityspisteluentoja. Korvaavan luentosarjan hyväksyty suoritus korvaa ilmoitetun tutkintovaatimuskohdan. Hyvityspistelunnon hyväksytystä suorittamisesta voi saada enintään 3 hyvityspistettä tenttiin. Tentissä huomioidaan enintään yhteensä 4 hyvityspistettä. Tentissä hyväksytyksi tulemiseen vaaditaan puolet maksimipistemäärästä. Läpipääsyä arvioitaessa ei huomioida hyvityspisteitä eikä korvaavia luentosarjoja, vaan opiskelijan tulee saada puolet pisteistä niistä tehtävistä, joihin hän vastaa tentissä. Jos esimerkiksi tentissä on 4 kysymystä, joista kaksi on korvattu hyväksytysti suoritetulla luentosarjalla, tulee opiskelijan saada vähintään 10 pistettä kahdesta tentissä vastaamastaan tehtävästä riippumatta korvaavien luentosarjojen pisteistä tai mahdollisista hyvityspisteistä. Luentosarjojen pisteet vaikuttavat siten vain arvosanaan, eivät läpipääsyyn.

Dos. **Janne Kaisto** pitämän luentosarjan ensimmäisellä luentokerralla 25.4.2006 pidetään oppiaineen esittelytilaisuus, jossa käsitellään mm. järkevää lukutekniikkaa, hyvän tenttivastauksen laadullisia vaatimuksia sekä annetaan ohjeita siitä, mitä aihekokonaisuuksia tenttikysymysten laadinnassa painotetaan.

Dos. **Janne Kaisto** luennoi esineoikeuden perusteista kl 25.4.-28.4.2006 ti-pe klo 12-14, ti 2.5. 2006 klo 14-16 ja ke-to 3.-4.5. klo 12-14 yks. oik. ls. Luentokuulustelut 8.5.2006 klo 12-14 ja uusinta 15.5.2006 klo 12-14 yks. oik. ls. Luentosarjan hyväksytty suoritus korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1. Luentosarjalle voidaan opetustilan rajallisen kapasiteetin johdosta ottaa enintään 120 opiskelijaa. Mikäli halukkaita on enemmän, on etusijalla velvoiteoikeuden tentin suoritt

taneet ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautuminen OODI:ssa (koodi 21250) 10.4.2006 alkaen (viim. 19.4.2006).

Prof. **Jarno Tepora** luennoi aiheesta "Esinevakuudet ja rahoitus" kl 4.5.-15.5. klo 14-16 yks. oik. ls. Luentokuulustelut 17.5.2006 klo 14-16 ja uusinta 22.5.2006 14-16 yks. oik. ls. Enintään 3 hyvityspistettä.

Doc. **Johan Bärlund** håller en kurs i fastighetsköp under vt. Kursen bygger på problembaserad inläring (PBI) och förutsätter aktivt deltagande. Under kursen skriver varje student en studiedagbok, varför något separat slutförhör inte hålls. Med ryms 12 studenter i anmälningsordning. Anmälningar tas emot via e-post (johan.barlund@helsinki.fi) Kursen hålls 26.4 kl. 14-18, 3.5 kl. 10-12, 5.5 kl. 10-14, 10.5 kl. 10-12, 12.5 kl. 10-14, 18.5 kl. 10-12, 19.5 kl. 10-14, 23.5 kl. 10-12 och 24.5 kl. 10-14, institutionen för privaträtt sr. Kursen ersätter boken Tepora, J. & Kartio, L. & Koulu, R. & Wirilander, J.: Kiinteistön käyttö ja luovutus (4. p. 2002) till de delar som ingår i tentamensfördringarna. Kurssia suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille, jotka saavat käyttää omaa äidinkieltään keskusteluissa ja kirjallisissa töissä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Suositeltavaa on, että velvoiteoikeus on suoritettu ennen kirjalliseen kuulusteluun tuloa. Kuulustelussa on sallittua käyttää Suomen Laki I ja II -teoksia tai Finlands lag I ja II -teoksia. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset säädöskokoelman irto-kappaleet tai niiden valojäljennökset, jotka ovat ilmestyneet lakikirjojen julkaisemisen jälkeen. Tentissä käytettävissä lakikirjoissa ja säädöskokoelman kappaleissa ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviittauksia ja säädösten muutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroita. Vastaustilaa kysymystä kohden on yksi sivu, ellei toisin ilmoiteta.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytämisestä ja kopioimisesta vastauspaperiin saa pisteitä. Hyväksyttävältä esseevastaukselta edellytetään oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esittämistä. Oikeustapauskysymykset laaditaan puolestaan siten, että ne mittaavat opiskelijan kykyä soveltaa tenttikirjallisuudessa esitettyjä asioita tapauksessa esitettyihin tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota esitettyjen johtopäätösten perusteluihin.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Tepora, Jarno** Johdatus esineoikeuteen.
- 2) laitos. Ilmestyy syksyllä 2005. Noin 200 sivua. Mikäli teos ei ehdi ilmestyä ajoissa ennen syksyn ensimmäistä tenttikierrosta, luetaan teos **Kartio, Leena** Esineoikeuden perusteet (2001) myöhemmin ilmoitettavina osin.
- 3) **Havansi, E.**, Esinevakuusoikeudet (2.p. 1992), s. 1-38, 53-180, 277-339, 348-415, 423-434, 463-491 ja 509-540. (366 s.)
- 4) **Tepora, J. - Kartio, L. - Koulu, R. - Wirilander, J.**, Kiinteistön käyttö ja luovutus (4.p 2002), luvut 8-10 ja 12-25 (310 s.)
- 5) **Kartio, L. - Jokela, M. - Ojanen, I.**, Maakaari (4.p 2004), s. 190-214, 231-385, 399-521 ja 554-573. (310 s.)

Keskeiset säädökset sisältävät tärkeimmät esineoikeuteen kuuluvat lait, jotka **on hallittava tentissä hyvin**. Muut säädökset sisältävät yleissiviliioikeudellista lainsäädäntöä sekä esineoikeuden eri osa-alueita koskevaa yksityiskohtaisempaa sääntelyä, joiden hallitsemista edellytetään erityisesti oikeustapausten ratkaisemisessa. Lisäksi tentissä edellytetään kykyä hyödyntää lakikirjojen hakemistoja ja viittauksia.

Pakollisen aineopintotentin teknisistä järjestelyistä vastaa tutkija Miki Kuusinen.

Säädökset

Keskeiset säädökset

Maakaari 12.4.1995/540. (Si 601)
Kauppakaari, 1:5; 9:5, 8, 10, 12, 13; 10-12 luku; 13:2, 3; 18:1-10. (Si 401)
A rikoslain voimaannpanosta 19.12.1889/39, 11 §. (Ri 102)
L eräistä yhteisomistussuhteista 25.4.1958/180. (Si 621)
Velkakirjalaki 31.7.1947/622. (Si 406)
YrityskiinnitysL 24.8.1984/634. (Si 421)
L arvo-osuustileistä 17.5.1991/827. (Ra 122)
L osamaksukaupasta 18.2.1966/91. (Si 506)
KuluttajansuojaL 20.1.1978/38, 7 luku. (Yr 501)
L elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jäänyt esine 15.7.1988/688. (Si 427)
Konkurssilaki 20.2.2004/120, 1 luku 4 § sekä 5, 6 ja 17 luvut. (Pr 506)
L velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578. (Pr 508)
L takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/758. (Pr 507)

Muut säädökset

Yleissiviilioikeudelliset säädökset

L varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228. (Si 402)
Kauppalaki 27.3.1987/355. (Si 501)
L velan vanhentumisesta 15.8.2003/728. (Si 415)
L holhustoimesta 1.4.1999/442 (Si 121)
Avioliittolaki 13.6.1929/234, 34-45, 52-58, 66, 86 ja 89 §. (Si 201)
Perintökaari 5.2.1965/40, 12:1-9, 14:1, 5; 16:1, 2; 17:3, 18:1, 2; 19:13; 23:9-11; 25 luku. (Si 235)
L takauksesta ja vierasvelkapanntauksesta 19.3.1999/361 (Si 407)
Lahjanlupaoslaki 31.7.1947/625. (Si 510)
Osakeyhtiölaki 29.9.1978/734, 2:14; 3:5, 9, 11, 13; 5:1; 7:1; 12:7. (Yr 103)
Asunto-osakeyhtiölaki 17.5.1991/809, 1-3, 19, 45, 54, 55 §. (Yr 109)

Yleinen esineoikeus ja irtaimen omaisuuden vaihdanta

Löytötavaralaki 26.8.1988/778. (Si 512)
L arvo-osuusjärjestelmästä 17.5.1991/826. (Ra 120)
AsuntokauppaL 23.9.1994/843. (Si 505)
L kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välityksestä 15.12.2000/1074 (Yr 506)
L kiinteistönvälitysluokkeista ja vuokrahuoneistojen välitysluokkeista 15.12.2000/1075 (Yr 206)
L asuinhuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/481. (Si 417)
L liikehuoneiston vuokrauksesta 5.4.1995/482. (Si 418)

Kiinteistö- ja kirjaamisoikeus

L maakaaren voimaannpanosta 12.4.1995/541. (Si 601a)
KaupanvahvistajaA 5.12.1996/958. (Si 603)
MaanvuokraL 10.2.1961/82. (Si 629)
L lainhuuto- ja kiinnitysrekisteristä 27.3.1987/353. (Si 605)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
Etuostolaki 5.8.1977/608. (Si 625)
L kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta 29.7.1977/603, 1-3 luvut ja 10 luku. (Si 626)
KiinteistönmuodostamisL 21.4.1995/554, luvut 4 ja 14. (Ym 101)
Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132, 34 ja 89 § ja 13 luku. (Ym 201)
L eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26. (Ym 302)

Rahoitus- ja vakuusoikeus

MeriL 15.7.1994/167 1, 2 ja 3 luku. (Vi 301)
AlusrekisteriL 11.6.1993/512. (Vi 313)
AluskiinnitysL 29.7.1927/211. (Si 424)
AutokiinnitysL 15.12.1972/810. (Si 423)

L kiinnityksestä ilma-alkuun 15.6.1928/211. (Si 425)
Rahotusvakuuslaki 20.1.2004/11. (Si 414b)

Aineellinen insolvenssioikeus

L yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47, (Pr 501)
L yksityishenkilön velkajärjestelystä 25.1.1993/57. (Pr 504)
UlosottoL 3.12.1895/37, 3:4, 35, 36, 36a ; 4, 5 ja 7 luvut. (Pr 601)

Perhe- ja jäämistöoikeuden pakolliset aineopinnot (20014)

Tavoite. Kokonaiskuvan antaminen perhe- ja jäämistöoikeudellisista käsitteistä ja periaatteista sekä siitä normistosta, joka sääntelee perhe-elämän suhteisiin, omaisuuden periytymiseen, perintö- ja lahjaverovelvollisuuteen sekä lapsen oikeudelliseen asemaan ja vajaavaltaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Perhe- ja jäämistöoikeuden yleiset opit, peruskäsitteet ja periaatteet. 2. Perhe-elämän suhteiden oikeudellinen sääntely. 3. Omaisuuden periytyminen ja perimyksen liittyvät elin-aikaiset varallisuusoikeudelliset määräämis-toimet. 4. Puolisoiden ja parisuhdekump-paneiden taloudelliset suhteet. 5. Lapsen oikeudet ja oikeudellinen asema 6. Vajaavaltaisuus ja holhousoikeudellinen edustaminen.

Laajuus. 6 opintopistettä, 4 opintoviikkoa.

Edeltävät opinnot. Perhe- ja jäämistöoikeuden opettajat suosittelevat, että perhe- ja jäämistöoikeuden tentti suoritettaisiin vasta sen jälkeen, kun opiskelija on suorittanut siviilioikeuden ja esineoikeuden tentit.

Opettajat

Kangas, Urpo, OTT, VT. Siviilioikeuden professori.

Lohi, Tapani, OTT. Siviilioikeuden dosentti. Perhe- ja jäämistöoikeuden yliopistonlehtori.

Kolehmainen, Antti, OTL. Perhe- ja jäämistöoikeuden assistentti.

Söderlund, Desirée, OTK, VT. yksityisoikeuden (ruotsink.)assistentti

Aarnio, Aulis, OTT. Tampereen yliopiston professori emeritus.

Kalliomaa-Puha, Laura, OTK. Tutkija.

Kurki-Suonio, Kirsti, OTT. Perheoikeuden dosentti.

Mäki-Petäjä-Leinonen, Anna, OTT. Edunvalvonta-asiamies.

Räbinä, Timo, KTT, OTL, VTM. Vero-oikeuden dosentti, Verojohtaja

Saarenpää, Ahti, OTT. Lapin yliopiston yksityisoikeuden professori.

Tuunainen, Pekka, OTK. Tutkija.

Välimäki, Pertti, OTT, VT. Siviilioikeuden dosentti. Oikeusneuvos.

Opetus

Opetusmuodot. Perhe- ja jäämistöoikeuden peruskurssi -niminen luontosarja, joka toteutetaan syyskuussa siten, että opiskelijat jaetaan tätä varten neljään ryhmään. Opiskelija saa valita kurssin, mutta kuhunkin ryhmään otetaan enintään 60 opiskelijaa ilmoittautumisjärjestyksessä. Peruskurssista

voi saada 1-3 hyvityspistettä. Kurssille ilmoitaututaan OODI:ssa 30.8.2005 mennessä. **Ilmoittautuminen useammalle kuin yhdelle kurssille on ehdottomasti kiellettyä.**

Peruskurssit

Prof. **Urpo Kangas** pitää perhe- ja jäämistöoikeuden peruskurssin I sl 9.9.-15.9 pe-to 8-12 yks. oik laitoksen ls ja peruskurssin II 26.9-30.9. ma-pe 8-12 yks. oik laitoksen ls. Peruskurssilla käydään lävitse keskeinen alan oikeuskäytäntö työryhmälustusten pohjalta. Tehtävien jakotilaisuus to 1.9. 14-16, PR s. 13.

Tf. ass. **Desiree Söderlund** håller en grundkurs i familje- och kvarlåtenskapsrätt 12.- 26.9. må-fre kl. 16-18 inst. för privaträtt fls. Slutförhör I tis 27.9. kl. 16 - 18 och slutförhör II tis 4.10. kl. 16-18 inst. för privaträtt fls. Luentosarja on ruotsinkielinen, mutta sitä suositellaan myös suomenkielisille opiskelijoille. Luentokuulustelussa voi vastata myös suomeksi.

Yliopistonlehtori **Tapani Lohi** pitää perhe- ja jäämistöoikeuden peruskurssin III sl 12.9-16.9 ma-pe 12-16 yks.oik.laitoksen ls ja peruskurssin IV 19.9-23.9 ma-pe 8-12 samassa paikassa. Tehtävänanto ma 5.9.2005 14-16, PR pieni juhlasali.

Prof. **Ahti Saarenpää** luennoi holhousoikeutta ma-ke 5.9-7.9 12-16 yks. oik. laitoksen ls. Luentokuulustelut to 8.9 12-14 yks. oik. laitoksen ls ja ma 19.9 9-11 (maturiteettitentien yhteydessä). Luentosarja korvaa tutkintovaatimusten kohdan 6.

Dos. **Kirsti Kurki-Suonio** luennoi lapsioikeudesta ma-to 9.1-12.1 16-18, ma-ti 16.1-17.1 16-18, to 19.1 18-20 ja ti-ke 24.1-25.1 18-20 yks. oik. laitoksen ls. Luentokuulustelut to 26.1 18-20 ja ke 1.2 12-14 yks. oik. laitoksen ls. Luentosarjan hyväksyttävästi suorittanut voi korvata aineopintojen tentissä tutkintovaatimusten kohdan 4. Vaihtoehtoisesti luontosarjan hyväk-

syttävästi suorittanut voi korvata valinnaisten opintojen lapsi- ja holhousoikeuden kohdan 5.

Aineopintojen tenttiin valmistautuvat opiskelijat voivat seurata myös perheoikeuden valinnaisiin opintoihin kuuluvia luontosarjoja. Näistä luontosarjoista saatavat hyvityspisteet voi käyttää kuitenkin vain valinnaisissa opinnoissa. Ks. valinnaisten opintojen luontotarjonnasta jäljempänä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, joka **ei ole lakikirjatentti**. Tentin hyväksyminen edellyttää, että opiskelija saa tentissä vastaamistaan tehtävistä vähintään puolet näiden tehtävien yhteenlasketusta maksimipistemäärästä. Luentosarjoissa saadut pisteet vaikuttavat siten vain tentin arvosanaan, eivät läpikäytyyn. Jos tentissä vastaa viiteen tehtävään, näistä tehtävistä tulee saada yhteensä vähintään 25/50 pistettä. Jos koepisteet ovat 22/50, suoritus hylätään, vaikka olisi saanut peruskurssilta 3 hyvityspistettä. Samoin, jos vastaa tentissä neljään tehtävään ja saa niistä 19/40 pistettä, suoritus hylätään, vaikka olisikin saanut korvaavasta luontosarjasta 10 pistettä.

Tutkintovaatimukset

- 1) Perhe- ja jäämistöoikeuden peruskurssi. Luentosarja on pakollinen. Vapautus luontosarjan kuuntelemisesta voidaan myöntää vain poikkeuksellisesti, esim. vaikean sairauden tms. rinnastuvan syyn johdosta. Luentosarjan seuraamisesta vapautuksen saaneet lukevat sen sijasta teoksen **Calonius, M.**, Siviilioikeuden luennot (1998), s. 87-186 (99 s.).
- 2) **Aarnio, A. - Kangas, U.**, Perhevarallisuusuoikeus (2002), 367 s. tai **Aarnio, A. - Kangas, U.**, Familjeförmögenhetsrätt (2003).
- 3) **Aarnio, A. - Kangas, U. - Puronen, P.**, Perunkirjoitusopas (2000), s. 153-211 (58 s.).
- 4) **Gottberg, E.**, Perhesuhteet ja lainsäädäntö 1.p. 1996 tai 2.p. 1997. Teoksesta lue-

taan vain luku 3 (Lapsiperheet ja perhemallit). Niitä, jotka lukevat vuoden 1996 painoksen, kehoitetaan tutustumaan lapsen huoltoon ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 619/1996 (Si 219) pääperiaatteisiin.

5) **Timonen, P. (toim.)**, Kirjoituksia ja keskeistä oikeuskäytäntöä perhe- ja jäämistöoikeudesta 1997 (1997), s. 1-62 sekä s.131-154 (84 s.).

6) **Välimäki, P.** Holhoustoimen pääpiirteet (2001), sivut 17-122 (105 s.).

7) **Räbinä, T.** Jäämistöosituksessa ja perinnönjaossa huomioon otettavat seikat luovutusvoiton verosuunnittelun kannalta. Defensor Legis 2003, s. 38-53. (15 s) Tutkintovaatimusten kokonaislaajuus (koh- ta 1 mukaan luettuna) 854 s.

Säädökset

Avioliitto ja perhe

AvioliittoL 13.6.1929/234. (Si 201)

L rekisteröidystä parisuhteesta 9.11.2001/950. (Si 208)

Isyys

Isyyslaki 5.9.1975/700. (Si 210)

Lapseksi ottaminen

L lapseksi ottamisesta 8.2.1985/153. (Si 215)

Lapsen huolto ja tapaamisoikeus

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361. (Si 217)

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun päätöksen täytäntöönpanosta 16.8.1996/619. (Si 219)

Elatus

L lapsen elatuksesta 5.9.1975/704. (Si 225)

A isyyden vahvistamisesta ja kumoamisesta sekä lapsen elatuksesta 13.8.1976/673. (Si 226)

ElatusturvaL 7.8.1998/671 (Si 227)

Perintö ja testamentti

Perintökaari 5.2.1965/40. (Si 235)

Perintö- ja lahjaverol 12.7.1940/378, 1-21 !. (Ve 401)

Holhous

L holhoustoimesta 8.4.1999/442 (Si 121)

Muita säädöksiä

Lahjanlupa-laki 31.7.1947/625. (Si 510)

L takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/758. (Pr 507)

A lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta 26.4.1991/769. (Si 511)

VakuutusopimusL 28.6.1994/543, 6 luku. (Ra 201)

Maakaari 12.4.1995/540 (Si 601)

Työoikeuden pakolliset aineopinnot (20015)

Laajuus 6 opintopistettä, 4 opintoviikkoa

Tavoite. Tavoitteena on antaa yleiskuva työstä oikeudellisen sääntelyn kohteena, työoikeuden normijärjestelmästä, yksilöllisen ja kollektiivisen työoikeuden pääpiirteistä sekä työntekijöiden sosiaaliturvasta.

Keskeiset asiat. 1. Työoikeudellisen ajattelun peruspiirteet ja –periaatteet; 2. Työsopimusoikeus: työoikeuden yleisten oppien ja toisaalta käytännön kannalta merkityksellisiltä osiltaan; 3. Tasa-arvo- ja yleisen syrjintälainsäädännön työelämää koskevat keskeiset osat; 4. Kollektiivinen työoikeus: järjestäytymisvapaus kansallisine ja kansainvälisine takeineen sekä työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmän keskeiset asiat; 5. Työaika- ja vuosilomasuojelun keskeiset yleiset osiot; 6. Työturvallisuusnormiston keskeiset osat, erityisesti vastuu työturvallisuudesta; 7. Työllisyys ja työttömyysturvan perusteet; 8. Sosiaalisten ihmis- ja perusoikeuksien perusteet; 9. Työnantajan vakuutamisvelvollisuus pääasiallisten sosiaalisten riskien varalta (vanhemmuus, sairaus, työkyyttömyys, vanhuus)

Vastuopettaja prof. Kari-Pekka Tiitinen

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Luentokuulustelusta mahdollisesti saatavista hyvityspisteistä tai luentojen korvaavuudesta mainitaan kunkin luentosarjan kohdalla erikseen. Korvaamisen edellytyksenä on kertaosakuulustelussa saatu hyväksyttävä (väh. 5- p.) pistemäärä. Tentissä voidaan ottaa huomioon **kaksi korvaavaa** kertaosakuulustelua. Eri luentosarjoista saatuja hyvityspisteitä voidaan käyttää rajattomas-

ti. Syyslukukaudella 2001 ja sen jälkeen suoritettujen luentokuulustelujen korvaavat pisteet ja hyvityspisteet ovat voimassa suoritusvuoden ja kolme seuraavaa kalenterivuotta. **Voimassaoloaika voidaan pidentää vain sairauden tai siihen välittömästi rinnastettavan syyn perusteella. Pidentämistä koskevat hakemukset osoitetaan prof. Tiitiselte.**

Työoikeuden opetuskausi on syyslukukaudella 10.10-11.11, jolloin järjestetään seuraavat luentosarjat.

Prof. **Kari-Pekka Tiitinen** luennoi työaika-suojelusta 11.10.-18.10. Yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa ma, ti, ke to, pe ja ma klo 10-12 ja 14-16, ti 18.10 vain klo 10-12. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 4 (Rautiainen & Äimälä Työaikalaki 2002). Luentokuulustelu **xx.xx**; uusintakuulustelu **xx.xx**. [Luento- ja uusintakuulustelun täsmälliset ajat ja paikat ilmoitetaan myöhemmin osallistujamäärän selvittyä. Täsmällisiä aikoja ja paikkoja on mahdoton ilmoittaa osallistujamäärän vaihdeltaessa vuosittain, joka taas vaikuttaa muun muassa kuulustelutilan kokoon. Kuulustelujen ajankohdat ilmoitetaan luentosarjan alkupuolella niin pian kuin se on mahdollista ja tämän jälkeen jokaisella luentokerralla.]

Hän luennoi työehtosopimusoikeutta 31.10-4.11.; Yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa ma, ti ke, to ja pe klo 10-12 ja 14-16; hyvityspisteitä 2-4. [Kuulustelujen ajankohdat ilmoitetaan luentosarjan alkupuolella niin pian kuin se on mahdollista ja tämän jälkeen jokaisella luentokerralla.]

Prof. **Matti Mikkola** luennoi sosiaaliturvasta Suomessa 17.10-3.11 seuraavasti. 17.10 klo 12-14, 18.-20.10 klo 12-16, 21.10 klo 12-14, 31.10 ja 1.11 klo 12-14 sekä 3.11 klo 12-14 yhdessä prof. (mvs) **Pentti Arajärven**

kanssa Yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa. Kuulustelujen ajankohdat ilmoitetaan myöhemmin, viimeistään luentojen yhteydessä. Enintään 4 hyvityspistettä.

OTT **Anja Nummijärvi** luennoi yhdenvertaisuudesta työelämässä 11.-14.10 sekä 17.10 ja 19.10 klo 16-18 yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa. Luentokuulustelu yksityisoikeuden luentosalissa 21.10 klo 16-18 yksityisoikeuden laitoksen luentosalissa. Hyvityspisteitä 2-3.

Opettajat

Tiitinen, Kari-Pekka, OTT. Työoikeuden professori.

Mikkola, Matti, OTT. Työoikeuden professori.

Bruun, Niklas, OTT. Työoikeuden dosentti. Svenska handelshögskolanin professori.

Arajärvi, Pentti, OTT. Sosiaalioikeuden dosentti. Joensuun yliopiston professori (mvs).

Nummijärvi, Anja, OTT, VT, HTM. Tuntiopettaja

Ylhäinen, Marjo, OTK. Työoikeuden assistentti.

Kallio, Ilari, OTK, tutkija.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Kuulustelussa käytetään Suomen Laki I ja II -teoksia tai Finlands Lag I ja II -teoksia. Jokaisen tenttiin osallistujan on otettava mukaan maini-

tut teokset. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset säädöskokoelman irtokappaleet tai niiden valojäljennökset, jotka ovat ilmestyneet tuoreimpien lakikirjojen julkaisemisen jälkeen. Sallituista merkinnöistä ks. opinto-opas, kohta lakikirjatentit. Euroopan unionin laki -teosta tai muita vastaavia EU-normiston koonnoksia ei saa käyttää. **Koska oikeustapausten ratkaiseminen saattaa edellyttää laskutoimitusten suorittamista, suositellaan, että jokainen tenttiin osallistuja ottaisi mukaansa taskulaskimen.**

Ohjeellinen suoritusjärjestys: On suositeltavaa, että ennen työoikeuden opintojen aloittamista suoritetaan velvoiteoikeuden tentit ja kauppa-oikeus.

Tutkintovaatimukset

1) **Tiitinen, K-P. - Kröger, T.**, Työsopimus-oikeus (2003 tai 2004), lukuun ottamatta jaksoja 2.2.3.3-2.2.3.5; 6.3 ja 6.4; 8; 12.3.2.8-12.3.2.10, 12.5.2 ja 12.6; 14; 16; sekä 18. (n. 480 sivua).

2) **Sarkko, K.**, Työoikeus. Yleinen osa (1980), s. 150-247, (97 s.) tai vaihtoehtoisesti **sama**, Arbetsrätt. Allmän del (1981), s. 135-228. (93 s.)

3) **Tiitinen, K-P. - Ruponen, I.**, Työriitojen sovittelu (1998), s. 1-53. (53 s.)

4) **Rautiainen Hannu & Äimälä Markku.**, Työaikalaki (2002), (188 s.)

5) **Mikkola, M. - Pietiläinen, S. - Valpola, O.**, Suomalainen toimeentuloturva (2002), luvut III, IV, V, VI ja VII. (95 s.)

Säädökset

I Työ- ja virkasuhde

Työsopimuslaki 26.1.2001/55. (Ty 101)

L työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta 26.1.2001/56. (Ty 102)

L palvelukseen kutsutun asevelvollisen työ- tai virkasuhteen jatkumisesta 1.12.1961/570. (Ty 106)

L lähetetyistä työntekijöistä 9.12.1999/1146. (Ty 107)

L yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759

L naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. (Si 109)

Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412. (Si 301)

II Kollektiivinen työ- ja virkamiesoikeus

Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436. (Ty 201)
Valtion virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/664. (Ty 202)
Valtion virkaehtosopimusasioiden pääsopimus 21.12.1993. (Ty 204)
L kunnallisista työehtosopimuksista 6.11.1970/670. (Ty 205)
Kunnallinen virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/669. (Ty 206)
L kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta 12.3.1993/254. (Ha 319)
Kunnallinen pääsopimus 13.1.1993. (Ty 207)
L työtuomioistuimesta 31.7.1974/646. (Ty 210)
L työriitojen sovittelusta 27.7.1962/420. (Ty 212)
L yhteistoiminnasta yrityksissä 22.9.1978/725. (Ty 214)

III Työaikaosuus

Työaikalaki 9.8.1996/605. (Ty 301)
Valtion virkamiesten työaika-asetus 8.11.1996/822. (Ty 301)
L itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26.11.1937/388. (Ty 315)
L vapunpäivän järjestämisestä työntekijän vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27.4.1944/272. (Ty 316)
Vuosilomalaki 30.3.1973/272. (Ty 317)
L nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998. (Ty 407)
L työneuvostosta ja työsuojelun poikkeusluvista 19.5.2004/400

IV Työturvallisuussuojelu

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738. (Ty 403)
L työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa 16.2.1973/131. (Ty 411)
Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383. (So 406)

V Sosiaaliturva

Työntekijäin eläkelaki 8.7.1961/395. (El 101)
Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki 9.2.1962/134. (El 103)
L urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvasta 16.6.2000/575. (El 108)
Tapaturmavakuutuslaki 20.8.1948/608. (El 201)
Ammattitaitilaki 29.12.1988/1343. (El 202)
L koulutusrahastosta 30.12.2002/1306

VI Työllisyys

L julkisesta työvoimapalvelusta 30.12.2002/1295 (Ty 605)
Työttömyysturvalaki 30.12.2002/1290 (Ty 601)
VNA työttömyysturvalain täytäntöönpanosta 30.12.2002/1330. (Ty 602)

Maa-, vesi- ja ympäristöoikeuden pakolliset aineopinnot (20016)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen oikeudenalan perusteista ja ohjauskeinoista. Kokonaiskuvan antaminen maankäytön suunnittelusta ja kiinteistöjärjestelmästä, luonnonvarojen käytöstä, luonnonsuojelusta ja ympäristönsuojelusta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleiset opit ja ylikansallinen ympäristöoikeus. 2. Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen. 3. Ympäristön pilaantumisen ehkäisyn yleiset periaatteet ja ohjauskeinot. 4. Luonnonvarojen käytön ohjaus ja luonnonsuojelu. 5. Vesioikeus. 6. Kulttuuriympäristön hoito ja suojelu. 7. Kiinteistömuodostamisoikeus ja pakkotoimioikeudet.

Laajuus 4 opintoviikkoa / 6 opintopistettä

Opettajat

Hollo, Erkki J., OTT, Dr. iur. Ympäristöoikeuden professori.

Majamaa, Vesa, OTT, VT. Ympäristöoikeuden professori.

Utter, Robert, OTL. Ympäristöoikeuden assistentti.

Ekroos, Ari, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Holma, Kyösti, OTT, DI. Ympäristöoikeuden dosentti.

Kuusiniemi, Kari, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Määttä, Tapio, OTT. Ympäristöoikeuden dosentti.

Opetus

Opetusmuodot. Luennot. Pakollisia aineopintoja varten pidetään omat oikeudenalan yleisesityksiä sisältävät luentosarjat. Hyvityspistelunon hyväksytystä suorittamisesta voi saada enintään 5 hyvityspistettä

tenttiin. Korvaavan luentosarjan suorittamalla voi korvata erikseen ilmoitetun tutkintovaatimuskohdan pistein 1-10. **Korvaavilla luentosarjoilla voi korvata enintään kaksi tenttikysymystä.**

Prof. **Erkki J. Hollo** luennoi ympäristönsuojeluoikeudesta sl 14.11.-2.12. seuraavasti: ma 14.11. 14-16, 22.11.-25.11. ti-pe 12-14, 28.11.-2.12 ma-pe 12-14 Yksit.oik.ls. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2.

Prof. **Vesa Majamaa** luennoi maankäyttö- ja rakennuslaista sl 15.11.-2.12. ma-pe 8-10 **paitsi** ma 21.11., jolloin EI opetusta Yksit.oik.ss. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3.

Ass. **Robert Utter** pitää ruotsinkielisen luentosarjan aiheesta "Miljö och internationell handel" sl 28.11.-9.12. ma-pe 12-14, enintään 3 hyvityspistettä tenttiin.

Luentokuulustelujen ajankohtana on kunkin luentosarjan viimeinen luentokerta. Kertauskuulustelusta sovitaan erikseen opetuksen yhteydessä. **Keskustelutilaisuus** oppiaineen opetuksesta, tenttiin valmistautumisesta ja tenttiin vastaamisesta järjestetään Prof. Hollon ympäristönsuojeluoikeuden luentosarjan ensimmäisellä luentokerralla ma 14.11. klo 14-16 Yksit.oik.ls.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tentin suorittajat tuovat tenttiin mukanaan Suomen Laki I ja II -teokset tai Finlands Lag I ja II -teokset. Säädöskokoelman irtokappaleiden tuomisesta, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. Lakikirjatentit. EU-lakikirjan käyttäminen tentissä ei ole sallittua. Vastaustilaa kysymystä kohden on yksi sivu.

Koska lakikirjojen käyttö tentissä on sallittua, ei pelkästään oikean lainkohdan löytä-

misestä ja kopioimisesta vastauspaperiin saa yleensä pisteitä. Hyväksyttävät vastaukset edellyttävät esseevastauksissa oppikirjoissa mainittujen, asiaan liittyvien seikkojen esittämistä. Oikeustapauksissa puolestaan edellytetään, että tapaukseen liittyviä oikeussäännöksiä myös sovelletaan kysymyksestä ilmeneviin tapauksen tosiseikkoihin. Oikeustapausten arvostelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, miten esitetyt johdopäätökset on perusteltu.

Tutkintovaatimukset

OTK-tutkinto

- 1) **Hollo, E. J.**, Ympäristöoikeuden perusteet (2004), s. 1-202.
- 2) **Hollo, E. J.**, Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluoikeus (2004), s. 1-160 ja 313-400.
- 3) **Majamaa, V.**, Maankäyttö- ja rakennuslain perusteet (2005), n.150 s.
- 4) **Majamaa, V.- Markkula, M.**, Kiinteistönmuodostamislaki (2001), 9-207 s.
- 5) **Hollo, E. J.**, Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluoikeus (2004), s. 161 – 312 tai myöhemmin ilmoitettava kirjallisuus

Yht. 948 sivua.

Kansainvälisen yksityisoikeuden pakolliset aineopinnot (20023)

Tavoite. Opetettavan aineksen omaksuminen antaa valmiuden ymmärtää tiettyjen kansainvälisluonteisten seikastojen järjestämisen perusteet. Opetuksessa selvitetään mm. ne periaatteet, joita noudatetaan kansainväliseen taloudelliseen kanssakäymiseen liittyvien ongelmien ratkaisussa.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. A. Kansainvälinen yksityisoikeus: 1. Johdatus kansainvälisen yksityisoikeuden teoriaan ja käsitteistöön, 2. Luonnollisen henkilön oikeusasema, 3. Kansainvälinen perheoikeus, 4. Kansainvälinen perintöoikeus, 5. Kansainvälinen velvoiteoikeus, 6. Kansainvälinen esineoikeus, 7. Kansainvälinen siviili-prosessioikeus.

Laajuus 3 opintopistettä / 1 opintoviikko.

Opettajat

Esko, Timo, OTT. Kansainvälisen yksityis-

oikeuden dosentti.

Kurkela, Matti, OTT, LL.M., D.S.U. Kansainvälisen yksityisoikeuden, erityisesti kansainvälisen kauppaoikeuden dosentti.

Liukkunen, Ulla, OTT. Tutkija.

Mattila, Heikki E. S., OTT. Diplômé de l'I.D.C.P. Vertailevan oikeustieteen dosentti.

Mikkola, Tuulikki, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun dosentti
Sundström, Zacharias, OTT, MCL, MLitt. Kansainvälisen yksityisoikeuden dosentti.

Opetus

OTT **Ulla Liukkunen** luennoi sopimussuhteisiin sovellettavasta laista ja kansainvälisen yksityisoikeuden uudistamisesta EU:ssa 7.2. klo 12–14, 8.2. ja 9.2. klo 10–12 sekä 10.2. klo 10–14 yksityisoikeuden laitoksen luentsosalissa. Luentokuulustelut 14.2. klo 12–14 ja 17.2. klo 10–12 yksityisoikeuden laitoksen luentsosalissa. Luentsar-

ja korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1.

Dos. **Tuulikki Mikkola** ja oikeushistorian vsn. yliopistonlehtori **Mia Korpiola** pitävät luentosarjan Avioliitto-oikeutta kansainvälisestä ja historiallisesta perspektiivistä ma ja ti 23.1.–20.2.2006 klo 10–12, H 442. Palautetilaisuus pidetään tiistaina 28.2.2006 klo 10–12, H 442. Opiskelijat kirjoittavat luentojen pohjalta oppimispäiväkirjan. Luentosarja korvaa joko kansainvälisen yksityisoikeuden aineopintotentin tutkintovaatimuksista kohdan 2) eli Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus tai vaihtoehtoisesti oikeushistorian täydentävien opintojen Euroopan oikeushistoria – jaksosta kohdan 3). Luentosarjaa seuraamaan mahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä 53 opiskelijaa: ilmoittautuminen WebCT:ssä 9.1.2006 alkaen.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tenttiin saa tuoda Suomen Laki I ja II -teokset tai Finlands Lag I ja II -teokset sekä EU-lakikirjan. Säädös-kokoelman irtokappaleiden tenttiin tuomisesta, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. kohta Lakikirjatentit. Lisäksi tenttiin saa tuoda sellaiset sopimussarjan irtokappaleet, jotka on mainittu säädöksissä, mutta joita ei ole lakikirjoissa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Klami, H.T. - Kuisma, E.**, Suomen kansainvälinen yksityisoikeus (2000).
- 2) **Mikkola, T.** Kansainvälinen avioliitto- ja jäämistöoikeus.

Säädökset

Euroopan yhteisön perustamissopimus (Rooman sopimus), Sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta (Amsterdamin sopimus), Euroopan Yhtenäisasiakirja, Sopimus Euroopan unionista (Maastrichtin sopimus) pääpiirteittäin

YK:n kauppalaki (GISG) 16.9.1988/796, SopS 50 (Si504)

Laki kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kauppaan sovellettavasta laista (IrtKKL) 26.6.1964/387 (Si 502)

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, 4 luku (Si 217)

Neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000 maksukyvyttömyysmenettelystä, EYVL L160, 30.6.2000, s.1.

Brysselin sopimus, SopS 26/1999, (Pr 725) ja

Bryssel I (Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001) ja

Bryssel II (Neuvoston asetus (EY) N:o 1347/2000), EYVL L 160, 30.6.2000, s.19

L välimiesmenettelystä 23.10.1992/967, 51-56 (Pr 208)

Rooman yleissopimus, SopS 30/1999, (Si 403)

Lähetettyjä työntekijöitä koskeva laki 9.12.1999/1146 (Ty 107)

NDir 91/250/ETY tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojusta

Lisäksi tentissä on löydettävä lakikirjoista (mukaan lukien EU-lakikirja) tarpeelliset kv. normit

Huom. 27.4.2001 annettu hallituksen esitys 44/2001 eräiden avioliittoa ja perimystä koskevien kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvien säännösten uudistamisesta/ saa ottaa mukaan)

L eräistä kansainvälisluontoisista perheoikeudellisista suhteista 5. 12.1929/379 (Si205) (siltä osin kun se jää voimaan)

Perintökaari (Si 235) (taannehtimattomalta osalta)

Oikeusteoriaa ja kansainvälistä yksityisoikeutta voi tenttiä samassa tenttitilaisuudessa. Kumpaankin tenttiin on ilmoitauduttava erikseen.

Rikosoikeuden pakolliset aineopinnot (20024)

Tavoite. Kokonaiskuvan antaminen kriminaali- ja muun kontrollipolitiikan tavoitteista ja keinoista, rikollisuudesta ja sen syistä, rikosoikeuden käsitteistä ja periaatteista, voimassa olevasta rikoslainsäädännöstä ja sen uudistamisesta sekä rikosoikeudellisista ja muista rankaisullisista seuraamuksista ja niiden vaikutuksista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Kriminaali- ja muun kontrollipolitiikan perusteet, 2. Kriminologian perusteet, 3. Rikosoikeuden yleiset opit, 4. Tärkeimmät rikosten lajit eli erinäiset rikostunnusmerkistöt, 5. Rikosoikeudellinen kontrollijärjestelmä; rikosoikeudelliset ja muut rankaisulliset seuraamukset, 6. Kansainvälinen rikosoikeus ja eurooppalainen rikosoikeus.

Laajuus 11 opintopistettä / 6 opintoviikkoa.

Opettajat

Koskinen, Pekka, OTT. Rikosoikeuden professori.

Lahti, Raimo, OTT, VT, VTM. Rikosoikeuden professori.

Frände, Dan, OTT, VT. Rikos- ja prosessioikeuden ruots. professori. Virasta vapaa sl 2005.

Majanen, Martti, OTT, VT. Rikosoikeuden professori.

Nuotio, Kimmo, OTT, VT. Oikeustieteen professori (Vaasan oikeustieteellisen koulutuksen vastaava opettaja)

Backman, Eero, OTT, VTK. Rikosoikeuden dosentti.

Joutsen, Matti, OTT, VT, VTK. Kriminaalipolitiikan dosentti.

Lappi-Seppälä, Tapio, OTT. Rikosoikeuden dosentti.

Pajujoja, Jussi, OTT. Kriminaalipolitiikan dosentti.

Träskman, Per Ole, OTT. Rikos- ja rikosprosessioikeuden ruots. dosentti.

Viljanen, Pekka, OTT, VT. Rikosoikeuden dosentti.

Löfman, Markus, OTL, VT. Rikos- ja prosessioikeuden ruots. assistentti. Hoitaa sl 2005 rikos- ja prosessioikeuden ruotsinkielisen professorin virkaa yliopistonlehtorina.

Matikkala, Jussi, OTL, VT. Rikosoikeuden assistentti.

Melander, Sakari, OTK. Tutkija.

Ohisalo, Jussi, OTK. Tutkija.

Ruuskanen, Minna, OTL, VT. Tutkija.

Sihto, Juha, OTK, VT. Tutkija.

Wahlberg, Markus, OTL, FK. Tutkija.

Marttunen, Matti, OTL. Tutkija.

Opetus

Oppiaineen esittelytilaisuudet.

Oppiaineen esittelytilaisuudet ovat kunkin aineopintoluontosarjan ensimmäisellä kerralla. Tilaisuudet on tarkoitettu opiskelijoille, jotka aikovat osallistua lähiaikoina rikosoikeuden aineopintotenttiin.

Opetusmuodot.

Rikosoikeuden aineopintoluennot tai aktiiviset oikeustapausharjoitukset korvaavat tutkintovaatimusten kohdan 1. Näihin opetusmuotoihin osallistumista suositellaan, ja sellaisen hyvästä suorituksesta voi saada 1–2 hyvityspistettä tenttiin.

Kriminologian ja kriminaalipolitiikan luontosarjan hyväksytyt suoritukset korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2. Luontosarjan hyvästä suorituksesta voi saada 1–2 hyvityspistettä tenttiin.

Seuraamusjärjestelmän luontosarjan hyväksytyt suoritukset korvaa tutkintovaatimusten kohdan 5 Luontosarjan hyväksytystä suorituksesta voi saada 1–2 hyvityspistettä tenttiin.

Prof. **Martti Majanen** luennoi rikosoikeudellisesta seuraamusjärjestelmästä sl 10.–21.10. ma–pe 8–10 PR sali 5. Luentokuulustelut 26.10. 8–10 ja 9.11. 8–10 U 40 sali 1. Luentosarjan hyväksytty suorittaminen korvaa aineopintojen tutkintovaatimusten kohdan 5.

Prof. **Pekka Koskinen** luennoi rikosoikeuden peruskysymyksistä sl 10.–21.10 sekä 31.10.–7.11. ma, ti, to ja pe 12–14 Heimola 442. Luentokuulustelut ke 9.11. 14–16 PR sali 1 ja ke 23.11. 12–14 Heimola 442.

Tf. universitetslektor **Markus Löfman** föreläser om straffrättens grundfrågor (brottsbegreppet och påföljderna) ht 17.10.–21.10. och 31.10.–9.11. må–fre 8–10, Heimola 442.

Prof. **Raimo Lahti** luennoi rikosoikeuden peruskysymyksistä kl 16.–27.1. ma–pe 12–14 Heimola 442. Luentokuulustelut 30.1. ja 10.2. 12–14 Heimola 442.

Prof. **Pekka Koskinen** ja prof. **Martti Majanen** pitävät kurssin rikosoikeuden peruskysymyksistä kl. 14.–16.3. Tvärminnen eläintieteellisellä asemalla. Kurssille otetaan enintään 25 osanottajaa. Henkilökohtainen ilmoittautuminen Koskisen tai Majanen vastaanotolla (ti 15–16) 14.2. alkaen. Jos pyrkijöitä jo ensimmäisen ilmoittautumistilaisuuden alkaessa (klo 15.00) on paikalla enemmän kuin 25, osanottajat valitaan heistä arvalla. Kurssin suoritus korvaa aineopintojen tutkintovaatimusten kohdan 1. Kurssin hyvästä suorituksesta voi saada 1–2 hyvityspistettä tenttiin.

Prof. **Dan Frände** föreläser om det straffrättsliga påföljdssystemet. Tid: 13.3.–24.3. må–fre 8–10. Heimola 442. Godkänt föreläsningsförhör ersätter punkt 5 i kursfordringarna. En förtjänstfullt svar ger 1–2 tilläggspoäng.

Prof. **Pekka Koskinen** luennoi rikosoikeuden peruskysymyksistä kl 20.3.–10.4. ma ja

ti 12–14, to 14–16 sekä pe 12–14 Heimola 442. Luentokuulustelut ti 11.4. 12–14 U 40 sali 1 ja ma 24.4. 16–18 Heimola 442.

Prof. **Martti Majanen** luennoi rikosoikeudellisesta seuraamusjärjestelmästä kl 20.–31.3. ma–pe 8–10 PR sali 5. Luentokuulustelut 5.4. 8–10 ja 19.4. 8–10 U 40 sali 1. Luentosarjan hyväksytty suorittaminen korvaa aineopintojen tutkintovaatimusten kohdan 5.

Dos. **Tapio Lappi-Seppälä** pitää kriminologian kurssin myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

Restoratiivisella oikeudella tarkoitetaan virallisen oikeusjärjestelmän ulkopuolella, sen rinnalla tai sen sisällä toteuttavia uusia vaihtoehtoisia rikosten, konfliktien ja riitojen ratkaisutapoja, joilla on voimakas yhteys kansalaisyhteiskunnan omaehtoiseen organisoitumiseen ja sosiaalityöhön. Valt. tri., teol. maist., sosiaalityön dosentti **Juhani Iivari** pitää teemasta 10 luennon luentosarjan (20 tuntia) Helsingin yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitoksella. Luentosarja on tarkoitettu yhteiseksi yhteiskuntapolitiikan ja oikeustieteen opiskelijoille Luentosarjan laajuus ilman kirjallisuutta on yhteiskuntapolitiikan opiskelijoille 2 ov ja oikeustieteen opiskelijoiden kohdalla luentosarjan merkitys on oppiainetta osittain korvaava. Oikeustieteen opiskelijoita otetaan luentosarjalle 40 ja yhteiskuntapolitiikan opiskelijoita 20 henkilöä ilmoittautumisjärjestyksessä. Kurssille ilmoittaudutaan WebOodin kautta alkaen 1.9. klo 8.00, viimeinen ilmoittautumispäivä on 8.9.2005. WebOodikoodi on 20024.

Luennot pidetään syyskaudella 2005 maanantaisin seuraavasti:
12.9., 19.9., 26.9, 3.10., 10.10., 17.10, 31.10., 8.11., 14.11. ja 21.11.
Luentosali ilmoitetaan myöhemmin.

Rikosoikeuden tutkijaseminaari
Pääasiassa rikosoikeuden jatkotutkinto-opiskelijoille suunnattu rikosoikeuden tutkija-

seminaari on avoin myös asiasta kiinnostuneille perustutkinto-opiskelijoille. Mikäli haluat tutkijaseminaarin sähköpostilistalle, lähetä tätä koskeva viesti osoitteeseen jhmakine@mappi.helsinki.fi. Mahdollisista korvaavuuksista ja hyväksilukemisesta on sovittava erikseen oppiaineen professorin kanssa.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu, jossa on sekä oikeustapaustehtäviä että teoriakysymyksiä. Kysymyksiin vastaamisessa saa käyttää hyväksi lakikirjoja (Suomen Laki I ja II, Finlands Lag I och II ja EU-lakikirja). Säädöskokeelman irtokappaleiden tuomisesta tenttiin, sallituista merkinnöistä, ks. opinto-opas, kohta Lakikirjatentit.

Tehtäviä on neljä (yhteensä enintään 40 pistettä). Lisäksi tutkintovaatimusten kohdissa 1, 2 ja 5 mainitut vaihtoehtoiset teokset suorittavilla on kustakin kohdasta yksi kysymys (0–10 p). Kirjallisessa kuulustelussa hyväksyminen edellyttää, että vastaaja on saanut vähintään puolet tentissä suoritetuista kohdista annettavien pisteiden enimmäismäärästä. Vastaajan pistemäärää laskettaessa hänen hyväkseen luetaan tällöin myös tutkintovaatimusten kohtia 1, 2 ja 5 vastaavista luennoista saadut enintään neljä hyvityspistettä (enintään kaksi pistettä kohtaan kuhunkin kohtaan kuitenkin siten, että tentissä käytettävien hyvityspisteiden enimmäismäärä on yhteensä enintään neljä).

Oikeustapaustehtävien ratkomiseen saa opastusta oppiaineen verkkosivulle (www.helsinki.fi/oik/tdk/rpol/rikosoikeus) aineopintojen yhteyteen sijoitetuista tenttitapaustehtävien vastuksista, joita – samoin kuin tenttikysymyksiä – on ollut siellä syyskuun 2002 tenttikierroksesta alkaen. Lisäksi mainittakoon **Matikkala, J. – Nuotio, K.**, Rikosoikeuden oikeustapausharjoituksia (1998 tai uudempi), joka on laadittu lähinnä avoimen yliopiston opiskelijoita varten.

Tutkintovaatimukset

1) Rikosoikeuden aineopintoluentojen tai aktiivisten oikeustapausharjoitusten hyväksytyt suoritus. Vaihtoehtoisesti tenttiin luettava kirja: **Fletcher, G.**, Basic Concepts of Criminal Law (1998), s. 3–214.

2) **Akers, R.L. – Sellers, C.S.**, Criminological Theories (4. p. 2004), s. 1–288 (tai 3. p. 2000, jossa tekijänä on vain **Akers**, s. 1–256). Tämän kohdan voi korvata hyväksytysti suoritettulla kriminologian ja kriminaalipolitiikan luentosarjalla.

3) **Frände, D.**, Yleinen rikosoikeus (2005), s. 1–334 tai **Frände, D.**, Allmän straffrätt (3. painos, 2004), s. 1–343.

Mahdollisesta korvaavasta tai vaihtoehtoisesta kirjallisuudesta ilmoitetaan erikseen mm. laitoksen verkkosivuilla (www.helsinki.fi/oik/tdk/rpol/rikosoikeus).

4) **Heinonen, O. ym.**, Rikosoikeus (2002), rikoslain luvut 15–16, 20–21, 23–24, 28, 33–34, 36–37, 48 ja 50 (s. 625–669, 709–813, 819–927, 951–989, 1095–1145, 1153–1202, 1403–1432 ja 1447–1485) sekä teoksesta **Lahti, R. – Koponen, P.** (toim.), Uudistuva talousrikosoikeus (2004) **Lahden, Koposen ja Sahavirran, Koposen, Neiran, Sahavirran** (vain pääjakso I) ja **Nyblinin** artikkelit (s. 3–16, 51–179 ja 207–251).

5) **Heinonen, O. ym.**, Rikosoikeus (2002), jaksosta II s. 181–304, 333–338, 407–432 ja 447–477 ja **Frände, D.**, Yleinen rikosoikeus (2005), s. 335–422 tai **Frände, D.**, Allmän straffrätt (3. painos, 2004), s. 344–427 ja **Marttunen, M.**, Nuorisorangaistus: tausta, kokeilu-aika ja tuomitseminen, LM 3/2005, s. 377–399.

Tämän kohdan voi korvata hyväksytysti suoritettulla seuraamusjärjestelmän luentosarjalla.

6) **Heinonen, O. ym.**, Rikosoikeus (2002), jaksosta I luku Kansainvälinen ja eurooppalainen rikosoikeus (s. 139–168) sekä seuraavat artikkelit: **Heikkilä, M.**, Ett folkrättsligt perspektiv på kriminaliseringen av krigs-förbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten i Finland, JFT 4–5/2003, s.

455–479, **Jescheck, H.-H.**, The General Principles of International Criminal Law Set Out in Nuremberg, as Mirrored in the ICC Statute, *Journal of International Criminal Justice*, vol. 2, no. 1, 2004, s. 38–55, **Lahti, R.**, Harmonisering av den straffrättsliga lagstiftningen för den nationella lagstiftningen. Materiella och rättskipningsrelaterade stötestenar, *JFT* 3–4/2004, s. 377–385, **Melander, S.**, Rikosoikeuden harmonisointi Euroopan unionissa – harmoni-

sointiteoreettisia näkökulmia, *LM* 2/2005, s. 214–233 ja **Nuotio, K.**, Euroopan unioni kriminaalipolitiikan tekijänä – järkeväen kriminaalipolitiikan pääteipite?, *LM* 7–8/2003, s. 1213–1235.

Useimmat kohdissa 5 ja 6 luettavat artikkelit ovat tulostettavissa yliopiston verkkoaineistoista. (<http://www.helsinki.fi/oik/kirjasto/verkkoaineistot/oikeuslahteet.htm>).

Säädökset

Opiskelijan tulee osata hyödyntää säädöksiä rikosoikeudellisesti relevanteilta osiltaan. Suuri osa keskeisistä säädöksistä on Suomen Laki I -teoksessa osastossa Ri ja vastaavasti Finlands Lag I -teoksessa osastossa St. Seuraavassa kuitenkin esitetään tenttiin valmistautuvista helpottava viitteellinen lista säädöksistä, joiden hyödyntämisen osaamista voidaan edellyttää.

1. Keskeiset säädökset

Rikoslaki 19.12.1889/39. (Ri 101)

A rikoslain 1 luvun 7 §:n soveltamisesta 16.8.1996/627 (RL 1:7:n alla, Ri 101)

A päiväsakon rahamäärästä 21.5.1999/609. (RL 2a:2:n alla, Ri 101)

A rikesakkorikkomuksista 21.5.1999/610 (RL 2a:9:n alla, Ri 101)

A sotilasrikoksia koskevien rangaistussäännösten soveltamisalasta 21.12.2000/1153. (RL 45:29:n alla, Ri 101)

A rikoslain voimaannemisesta 19.12.1889/39. (Ri 102)

L yhdyskuntapalvelusta 12.12.1996/1055. (Ri 202)

L nuorisorangaistuksesta 21.12.2004/1196.

L kuolemanrangaistuksen poistamisesta rangaistusjärjestelmästä 5.5.1972/343. (Ri 205)

L eräiden lisärangaistusten poistamisesta 10.1.1969/1. (Ri 206)

L liiketoimintakiellosta 13.12.1985/1059. (Ri 207)

L nuorista rikoksentehtävistä 31.5.1940/262. (Ri 209)

L vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä 9.7.1953/317. (Ri 212)

L rangaistusten täytäntöönpanosta 19.12.1889/39. (Ri 215)

L sakon täytäntöönpanosta 9.8.2002/672. (Ri 216)

L rangaistuksen täytäntöönpanon hallinnosta 16.2.2001/135. (Ri 223)

Vankeinhoitoasetus 16.6.1995/878. (Ri 221)

L henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa 24.5.2002/422. (Ri 225)

Esitutkintalaki 30.4.1987/449. (Ri 301)

Pakkokeinolaki 30.4.1987/450. (Ri 302)

Poliisilaki 7.4.1995/493. (Ri 303a ja Tu 501)

L tutkintavankeudesta 19.7.1974/615. (Ri 304)

Järjestyslaki 27.6.2003/612. (Tu 608)

L rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä 30.1.1998/68. (Ri 308)

A rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskevan yleissopimuksen voimaansaattamiseksi 28.6.1994/583. (Ri 309)

Rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista koskeva yleissopimus SopS 53/1994. (Ri 309)

L turvatarkastuksista tuomioistuimissa 3.12.1999/1121. (Pr 201a)

L lähestymiskiellosta 4.12.1998/898. (Ri 310)

L oikeudenkäyntiin ja esitutkintaan osallistuvien henkilöiden koskemattomuudesta eräissä tapauksissa 5.1.1994/11. (Ri 401)

L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3.6.1960/270. (Ri 402)

L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä 31.12.2003/1286. (Ri 403)
Neuvoston puitepäätos eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 2002/584/YOS, A:13.6.2002. (RiEU 301)
L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7.7.1970/456. (Ri 404)
L rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta 5.8.1971/640. (Ri 404a)
Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus SopS 32/1971. (Ri 404a)
L Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa 20.6.1963/326. (Ri 405)
L kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa 16.1.1987/21. (Ri 407)
A tuomittujen siirtämistä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta 20.2.1987/312. (Ri 409)
Yleissopimus tuomittujen siirtämisestä SopS 13/1987. (Ri 409)
L entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuimen toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta 5.1.1994/12. (Ri 410)
L Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta 28.12.2000/1284. (Ri 411)

Suomen Perustuslaki 11.6.1999/731. (Pe 101 tai Va 101).

A ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen ja siihen liittyvien lisäpöytäkirjojen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen ja lisäpöytäkirjojen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu lain voimaantulosta (Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimus) 18.5.1990/439, SopS 19/1990. (Pe 102).

A kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä siihen liittyvän valinnaisen pöytäkirjan voimaansaattamisesta 30.1.1976/108, SopS 8/1976. (Pe 103)

2. Muut säädökset

L naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. (Si 109)

Henkilötietolaki 22.4.1999/523. (Si 111)

Rikosrekisterilaki 20.8.1993/770. (Si 114)

L lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 8.4.1983/361. (Si 217)

Elatusturvalaki 7.8.1998/671. (Si 227)

Lastensuojelulaki 5.8.1983/683. (Si 233)

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412. (Si 301)

Potilasvahinkolaki 25.7.1986/585. (Si 302)

Rikosvahinkolaki 21.12.1973/935. (Si 308)

L syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta 31.5.1974/422. (Si 310)

Osakeyhtiölaki 29.9.1978/734. (Yr 103)

L elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27.9.1919/122. (Yr 201)

A majoitus- ja ravitsemisliikkeistä 19.4.1991/727. (Yr 209)

L yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/282. (Yr 210)

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. (Yr 301)

Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404. (Yr 401)

Patenttilaki 15.12.1967/550. (Yr 408)

L hyödyllisyysmallioikeudesta 10.5.1991/800. (Yr 414)

L yksinoikeudesta integroidun piirin piirimalliin 11.1.1991/32. (Yr 416)

Tavaramerkkilaki 10.1.1964/7. (Yr 418)

Mallioikeuslaki 12.3.1971/221. (Yr 421)

Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38. (Yr 501)
Tuoteturvallisuuslaki 12.12.1986/914. (Yr 502)
L kilpailunrajoituksista 27.5.1992/480. (Yr 601)
L sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa 22.12.1978/1061. (Yr 605)
Ydinenergialaki 11.12.1987/990. (Yr 703)

L luottolaitostoiminnasta 30.12.1993/1607. (Ra 107)
Arvopaperimarkkinalaki 26.5.1989/495. (Ra 116)
L kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä 26.8.1988/772. (Ra 117)

L sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 13.6.2003/460. (Vi 101)
L valtion televisio- ja radiorahastosta 9.10.1998/745. (Vi 113)
Tielikennelaki 3.4.1981/267. (Vi 201)
Tielikenneasetus 5.3.1982/182. (Vi 202)
Ajoneuvolaki 11.152.2002/1090. (Vi 225)
L järjestyksenvoljoista 22.4.1999/533. (Tu 616)
L yksityisistä turvallisuuspalveluista 12.4.2002/828. (Yr 210)
Kokoontumislaki 22.4.1999/530. (Tu 614)
L pysäköintivirhemaksusta 3.4.1970/248. (Vi 216)
L ylikuormamaksusta 14.1.1982/51. (Vi 218)
L ajoneuvojen siirtämisestä ja romuajoneuvojen hävittämisestä 28.2.1975/151. (Vi 230)
Merilaki 15.7.1994/674. (Vi 301)
Vesiliikennelaki 20.6.1996/463. (Vi 318)
Ilmailulaki 3.3.1995/281. (Vi 401)

Työsopimuslaki 26.1.2001/55. (Ty 101)
Valtion virkamieslaki 19.8.1994/750. (Ty 103)
Työaikalaki 9.8.1996/605. (Ty 301)
Vuosilomalaki 30.3.1973/272. (Ty 317)
Työturvallisuuslaki 28.6.1958/299. (Ty 401)
L työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa 16.2.1973/131. (Ty 411)

Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11.7.1997/689. (Pr 102)
L rangaistummääräysmenettelystä 26.7.1993/692. (Pr 211)
L rikesakkomenettelystä 21.1.1983/66. (Pr 213)
Sotilaskurinpitolaki 25.3.1983/331. (Pr 219)
L keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä Suomen ja ulkomaan viranomaisen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa eräissä tapauksissa 23.5.1980/284. (Pr 705)
A keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja soveltamisesta ja yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä Suomen ja ulko-maan viranomaisen keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa eräissä tapauksissa annetun lain voimaantulosta 24.4.1981/287, SopS 30/1981. (Pr 706)
L kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa 5.1.1994/4. (Pr 707)

Valmiuslaki 22.7.1991/1080. (Va 601)
L ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suojatoimenpiteistä eräissä tapauksissa 29.12.1994/1521. (Va 602)
L kaksikäyttötavotteiden vientivalvonnasta 26.7.1996/562. (Tu 138a)

Uhkasakkolaki 14.12.1990/1113. (Yh 102)

L kansainvälisiä konferensseja ja erityisedustustoja koskevista erioikeuksista ja vapauksista 15.6.1973/572. (Kv 109)
Ulkomaaalislaki 30.4.2004/301. (Kv 401)

Asevelvollisuuslaki 15.9.1950/452. (Tu 118)
Siviilipalveluslaki 30.12.1991/1723. (Tu 130)
Teräselaki 28.1.1977/108. (Tu 601)
Ampuma-aselaki 9.1.1998/1. (Tu 603)
L järjestyksen pitämisestä joukkoliikenteessä 17.6.1977/472. (Tu 609)
L joukkoliikenteen tarkastusmaksusta 11.5.1979/469. (Tu 610)
Arpajaislaki 23.11.2001/1047. (Tu 621)

Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132. (Ym 201)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86. (Ym 401)
L ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulosta 4.2.2000/113. (Ym 402)
Terveystoimintalaki 19.8.1994/763. (Ym 409)
Geeniteknikkalaki 17.3.1995/377. (Ym 411)
Kemikaalilaki 14.8.1989/744. (Ym 412)
L räjähdysvaarallisista aineista 19.6.1953/263. (Ym 418)
L maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta 24.5.1974/378. (Ym 420)
Jätelaki 3.12.1993/1072. (Ym 426)
Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096. (Ym 501)
Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247. (Ym 505)
Muinaismuistolaki 17.6.1963/295. (Ym 509)
Rakennussuojelulaki 18.1.1985/60. (Ym 510)
Vesilaki 19.5.1961/264. (Ym 601)
Merensuojelulaki 29.12.1994/1415. (Ym 608)
L aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16.3.1979/300. (Ym 609)
Metsälaki 12.12.1996/1093. (Ma 602)
Metsästyslaki 28.6.1993/615. (Ma 701)
Kalastuslaki 16.4.1982/286. (Ma 704)

Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41. (So 208)
Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116. (So 409)
Tartuntatautilaki 25.7.1986/583. (So 414)
L raskauden keskeyttämisestä 24.3.1970/239. (So 420)
L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. (So 422)
Alkoholilaki 26.7.1968/459. (So 603)
Huumausainelaki 17.12.1993/1289. (So 608)
L toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 13.8.1976/693. (So 610)

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118. (Ve 201)
Verotuslaki 12.12.1958/482. (Ve 306)
Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. (Ve 301)
Leimaverolaki 6.8.1943/662. (Ve 404)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. (Ve 501)
Autoverolaki 29.12.1994/482. (Ve 515)
Ajoneuvoverolaki 30.12.2003/1281. (Ve 516)
Tullilaki 29.12.1994/1466. (Ve 520)

Eurooppaoikeuden pakolliset aineopinnot

Yleistä:

Kaikissa eurooppaoikeuden tenteissä saa käyttää Talentumin Suomen Laki -tuoteperheen Euroopan unionin laki -teosta ja/tai ”Amsterdamin sopimus” (Kauppakaari 1997) julkaisua. Näiden lisäksi opiskelija saa tuoda tenttiin myös eurooppaoikeuden aineopintojen kohdalla mainitut sopimustekstit. Muiden kuin pakollisten aineopintojen osalta erikseen sallitut säädökset on mainittu asianomaisten opintokokonaisuuksien kohdalla. Myös internetistä tulostetut viralliset sopimustekstit ovat sallittuja. Linkki eurooppaoikeuden sopimusteksteihin löytyy oppiaineen verkkosivuilta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/opiskelu/Eurooppaoikeus/eurooppaoik.htm>.

Tenttiin tuotavissa sopimusjulkaisuissa ja säädöksissä ei saa olla muita merkintöjä kuin alleviivauksia, normiviittauksia tai sopimusten muutoksiin liittyviä viittauksia. Suomen laki I ja II -teoksia ei saa tuoda eurooppaoikeuden tentteihin.

Tavoite: Perustiedon tarjoaminen integraation historiasta, eurooppaoikeuden normeista ja niiden tulkinnasta, Euroopan unionin (EU) toimielin-, päätöksenteko- ja tuomioistuinjärjestelmästä; eurooppaoikeuden oikeusvaikutuksista jäsenvaltioissa sekä materiaalisesta eurooppaoikeudesta, erityisesti sisämarkkina- ja kilpailuoikeudesta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus: 1. EU:n historiallinen kehitys, 2. eurooppaoikeuden tavoitteet ja oikeusperiaatteet, 3. toimielin- ja päätöksentekojärjestelmä, 4. eurooppaoikeuden rakenne, 5. eurooppaoikeus jäsenvaltioissa, 6. sisämarkkinaoikeuden perusteet

Laajuus: 6 opintopistettä (3 ov)

Opetus

Opetusmuodot: Luennot. Kullakin hyväksytysti suoritettulla luentosarjalla voi korvata yhden kysymyksen eurooppaoikeuden aineopintojen tentissä. Korvattava kysymys ilmoitetaan tentin yhteydessä. Luennoista ilmoitetaan oppiaineen ilmoitustaululla ja verkkosivuilla.

Opettajat:

Eurooppaoikeuden professorin (mvs.) viran hoitaja ilmoitetaan myöhemmin

Wikberg, Olli, OTL, VT, eurooppaoikeuden assistentti

Ojanen, Tuomas, OTT, eurooppaoikeuden dosentti

Paasivirta, Esa, OTT, oikeusvertailun ja eurooppaoikeuden dosentti

Raitio, Juha, OTT, VT, eurooppaoikeuden dosentti

Opiskelijoilla on myös mahdollisuus osallistua tiedekunnan LL.M-ohjelman puitteissa tarjottaviin opintoihin. Lisätietoja kursseista, niiden alkamisajoista ja luentopaikoista saa LL.M-ohjelman ilmoitustaululta (Heimolan talon 5. krs) ja kansainvälisten asioiden sihteeriltä.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö:

Kirjallinen kuulustelu. Tentissä edellytetään keskeisten oikeustapausten hallintaa.

Tutkintovaatimukset:

1) **Eerola, R. - Mylly, T. - Saarinen, P.**, EU-oikeuden perusteet, toinen uudistettu painos, Tampereen yliopisto, julkisoikeuden

laitos 2000 tai uudempi, s. 10–92, 116–213 ja 256–328.

2) **Raitio**, J., EU:n kehitys, periaatteet ja tavaroiden vapaa liikkuvuus, Helsinki, Forum Iuris, 2004, s. 7–98 ja 131–346.

3) **Shaw**, J., Law of the European Union. Third Edition, Palgrave Law Masters, 2000, luvut 9-10 ja 14–17, eli s. 331–392 ja 485–555.

4) **Ojanen**, T., Ennakkoratkaisumenettely. Lakimiesliiton kustannus. Helsinki 1996, s. 1-203.

/ tai vaihtoehtoisesti Anderson-Demetriou: References to the European Court, London 2002, s. 31–284 ja 307–351. Luettu teos ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa.

5) **Raitio**, J., Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennakkoratkaisu 4.6.2002, Lyckeskog, Lakimies 2/2002, s. 1001–1007 ja Haapaniemi, P., Hovioikeuden velvollisuudesta pyytää ennakkoratkaisu EY-tuomioistuimelta – Costa v. ENEL:stä Lyckeskoggiin, Lakimies 5/2003, s. 829–840.

6) **Kanninen**, H., EY-oikeuden soveltamisesta korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Eräitä kokoavia havaintoja kymmenen vuoden soveltamiskäytännön jälkeen, Lakimies 7-8/2003, s. 1253–1272.

Säädökset:

Rooman sopimus eli Euroopan yhteisön perustamissopimus

Maastrichtin sopimus eli sopimus Euroopan unionista

Amsterdamin sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

Nizzan sopimus eli sopimus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten ja niihin liittyvien tiettyjen asiakirjojen muuttamisesta

Euroopan unionin perusoikeuskirja

Ehdotus Sopimukseksi Euroopan perustuslaista (EUVL, N:o C 310, 16.12.2004, s. 1)

Säädökset saatavissa internetistä osoitteesta: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/fi/treaties/index.htm>.

Prosessioikeuden pakolliset aineopinnot (20025)

Processrättens obligatoriska ämnesstudier
Procedural Law / Compulsory Studies

Tavoitteet. Kokonaiskuvan antaminen prosessioikeuden ydinaineksesta, jolloin keskeisimmät lähtökohdat ovat:

- mitä prosessioikeus on; sen suhde aineelliseen oikeuteen
- prosessilain ydintavoitteet: oikeussuoja, oikeusrauha, laillisuus
- prosessioikeuden ydinperiaatteet, osanaan perus- ja ihmisoikeusaspektit
- prosessuaalinen kansainvälistyminen ja eurooppalaistuminen
- prosessioikeuden oikeuslähteet ja tulkintäsäännöt
- prosessitoimijat ja -rakenteet: tuomari/oikeudet/syyttäjä/asianajaja/oikeusapu/sovittelijat/välimiehet/ulosottomies/pesänhoitaja
- Näihin peruslähtökohtiin tukeutuen perehdytään rikos-, riita- ja maksukyvyttömyyskonfliktien prosessikäsittelyihin, taitotavoitteinaan:
- kyky ymmärtää prosessioikeuden yleiset periaatteet ja systeemi
- kyky soveltaa prosessioikeuden peruskäsitteitä
- kyky analysoida ja ratkaista prosessioikeudellisia ongelmia

Käsitteltävät asiaryhmät.

- A. Tuomioistuinmenettely
  1. Tuomari ja tuomioistuinorganisaatio
  2. Yleiset menettelyperiaatteet
  3. Asianajajalaitos ja oikeusapu
  4. Esitutkinta, pakkokeinot, syyttäjäoikeus
  5. Alioikeusprosessi riita- ja rikosasioissa
  6. Todistusoikeus
  7. Tuomio ja sen vaikutukset; muutoksenhaku
  8. Välimiesmenettely
- B. Ulosotto-oikeus
- C. Insolvenssimenettely
  1. Konkurssioikeus
  2. Moderni insolvenssioikeus (yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely)

Laajuus 13 opintopistettä (josta tentin osuus 12 op ja tuomioistuinharjoittelun 1 op) ja vastaavasti 7 opinto-viikkoa (josta vastaavat osuudet 6,5 ov ja 0,5 ov).

Opettajat

Havansi, Erkki, OTT, VT. Prosessioikeuden professori.

Lappalainen, Juha, OTT, VT. Prosessioikeuden professori.

Frände, Dan, OTT, VT. Rikos- ja prosessioikeuden ruots. professori.

Virasta vapaa syyslukukauden.

Koulu, Risto, OTT, VT. Akatemiaututkija, prosessioikeuden dosentti.

Jonkka, Jaakko, OTT, VT. Prosessioikeuden dosentti.

Leppänen, Tatu, OTT, VT. Prosessioikeuden dosentti.

Niemi-Kiesiläinen, Johanna, OTT, VT. Prosessioikeuden dosentti.

Träskman, Per Ole, OTT. Rikos- ja rikosprosessioikeuden dosentti.

Virolainen, Jyrki, OTT. Prosessioikeuden dosentti.

Hupli, Tuomas, OTT, VT. Hoitaa yliopistonlehtorin virkaa.

Pölonen, Pasi, OTT, VT. Tutkija

Löfman, Markus, OTL, VT. Rikos- ja prosessioikeuden ruots. assistentti. Hoitaa syyslukukauden ruotsinkielistä professorin virkaa.

Rautio, Jaakko, OTL, VT. Prosessioikeuden assistentti.

Lindfors, Heidi, OTL. Tutkija.

Johansson, Sirpa, OTL, VT, LL.M. Tutkija.

Turunen, Santtu, OTK. Tutkija.

Vaitoja, Jari, OTK, VT.

Opetus

Oppiaineen esittelytilaisuudet.

Oppiaineen esittelytilaisuudet: to 8.9. klo 14 (Heimola ls 442) ja ti 17.1. klo 14 (Heimola ls 442). Ne on tarkoitettu sellaisille opiskelijoille, jotka ovat valmistautumassa prosessi-oikeuden aineopintotettiin aikeen osallistua siihen jollakin lähitulevalla tenttikierroksella.

Opetusmuodot. Luennot, seminaarit, näytösprosessit, kirjalliset kotityöt, kärkeä-oikeuteen perehtyminen. Luentosarjojen kertauskuulustelussa voi saada enintään 3 hyvityspistettä. Aineopintotentissä saa käyttää hyväkseen enintään 5 hyvityspistettä.

Syyslukukaudella

Prof. **Erkki Havansi** luennoi prosessi- ja insolvenssioikeutta oikeustapausten valossa 8.9.-18.10. ti ja to klo 14-16, Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin).

Prof. **Juha Lappalainen** luennoi prosessi-oikeuden menettelyperiaatteista 12.9.-20.10. ma ja to klo 10-12 Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin).

Tf. universitetslektor **Markus Löfman** håller aktiva rättsfallsövningar under höstterminen före varje tentamensomgång. Anmälan via email (markus.lofman@helsinki.fi) eller under mottagningstid. Förutom lösning av 8 rättsfall hör till serien ett förhör som ger maximalt 3 tilläggspoäng.

Yliopistonlehtori (mvs) **Tuomas Hupli** luennoi prosessi- ja insolvenssioikeutta oikeustapausten valossa 1.11.-24.11. ti ja to klo 10-12 sekä pe 4.11. ja 11.11. klo 10-12, Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin).

Kevätlukukaudella

Prof. **Erkki Havansi** luennoi uudesta insolvenssioikeudesta 17.1.-28.2. ti ja to klo 14-16, Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin). Prof. **Juha Lappalainen** luennoi prosessi-

oikeutta oikeustapausten valossa 27.2.-10.4. ma ja to klo 10-12 Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin).

Prof. **Dan Frände** håller aktiva rättsfallsövningar under vårterminen. Anmälan via email (dan.frande@helsinki.fi) eller under mottagningstid. Förutom lösning av 8 rättsfall hör till serien ett förhör som ger maximalt 3 tilläggspoäng.

Yliopistonlehtori (mvs) **Tuomas Hupli** luennoi prosessi- ja insolvenssioikeutta oikeustapausten valossa 13.1.-19.2. ti ja to klo 10-12, Heimola ls 442 (luentokuulustelu, josta max. 3 hyvityspistettä aineopintotettiin).

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen tentti, johon osallistuminen edellyttää tuomioistuinharjoittelun suorittamista; pakollisia luentoja tai oikeustapausharjoituksia ei ole. Tentti jakautuu oikeustapaustehtäviin ja teoriakysymyksiin.

Koska prosessioikeus sisältää ainesta, joka juristin on hallittava myös ilman lakikirjaa, tentti on osittain lakikirjatentti. Tentin alussa mukana saa olla Suomen Laki I ja II tai Finlands Lag I ja II sekä Euroopan unionin laki, ja silloin jaetaan oikeustapaustehtävät, joihin vastaamisessa saa käyttää hyväkseen lakikirjoja. Näissä ei saa olla muita omia merkintöjä kuin alleviivauksia, pykäläviitauksia ja säädösmuutoksiin liittyviä säädöskokoelman numeroja. Vastaavanlaisia säädöskokoelman kappaleita saa tentissä olla mukana, jos ne on julkaistu viimeisimmän lakikirjan sisällöllisen takarajan jälkeen. Ks. opinto-opas, kohta lakikirjatentit. Kun tenttiä on kestänyt noin 3,5 tuntia, kerätään lakikirjat ja säädöskokoelmakappaleet pois ja jaetaan teoriakysymykset. Loppuajan opiskelija saa vastata paitsi teoriakysymyksiin myös edelleen oikeustapauskysymyksiin.

Teoriakysymyksissä voidaan kysyä paitsi tenttivaatimuksiin kuuluvan kirjallisuuden

myös säädösluettelon tietoja. Tentin oikeustapaustehtävät saattavat sisältää myös selaisiä oikeudellisia kysymyksiä, joihin tulee osata soveltaa lakikirjoista ilmeneviä aineellisoikeudellisia säännöksiä. Tämän vuoksi suositellaan, että ennen prosessioikeuden tenttiä suoritetaan ainakin velvoite-, kauppa-, esine-, perhe- ja jäämistö- sekä rikosoikeuden pakollisten aineopintojen tentit.

Tentissä on 4 oikeustapaustehtävää ja 3 teoriakysymystä; jälkimmäisiin vastataan ilman lakikirjoja. Vastaukset arvostellaan pistein 0-10. Kun korkein mahdollinen pistemäärä on 70 pistettä, hyväksymiseen vaaditaan vähintään 35 pistettä; näistä voi enintään 5 p. olla luentojen hyvityspisteitä. Tentin hylkääminen ratkaistaan ensisijassa tämän kokonaispistemäärän (35 p.) perusteella. Hyväksymiseen vaaditaan kuitenkin lisäksi, että opiskelija saa oikeustapaustehtävistä tenttivastauksillaan vähintään 15 pistettä ja teoriakysymyksistä vastaavasti vähintään 11 pistettä. Osittain hyväksyminen ei ole mahdollista, vaan jommankumman pistemäärän jääminen alle hyväksymisrajan merkitsee tentin hylkäämistä.

Tuomioistuinharjoittelu koostuu ohjatusta käynnistä alioikeuteen ja alioikeuden istuntojen seuraamisesta 10 aamu- tai iltapäivän ajan. Rikos- ja siviiliasioita on seurattava tasapuolisesti. Ohjattuja käyntejä Helsingin käräjäoikeuteen järjestetään lukuvuoden aikana seuraavasti 23.9., 28.10., 25.11., 16.12., 27.1., 24.2., 17.3., 21.4. ja 19.5.. Ohjatuille käynneille on ilmoitettava etukäteen tiedekunnan kansliaan. Ohjatut käynnit alkavat Helsingin käräjäoikeuden ala-

aulassa klo 8.50. Opiskelijoilla tulee olla tiedekunnasta saatu tuomioistuinharjoittelulomake mukanaan. Käräjäoikeuden uusi osoite Salmisaaressa on Porkkalankatu 13. Istuntopäivien seuraaminen suositellaan aloitettavaksi vasta ohjatulle käynnille osallistumisen jälkeen. Tuomioistuinharjoittelu on suoritettava ennen tenttiin ilmoittautumista. Ennen ohjatulle käynnille osallistumista ja istuntojen seuraamista opiskelijan tulee hakea tiedekunnan kansliasta tuomioistuinharjoittelulomake, johon tulevat merkinnot ohjatusta käynnistä ja seuraamis-kerroista. Lomaketta noudettaessa on opiskelijalla oltava mukana opiskelijakorttinsa. Huom! Opiskelijoilla on ehdoton vaitiolovelvollisuus oikeuden neuvottelujen aikana saamistaan tiedoista. Harjoittelun päätyttyä lomake palautetaan Jukka Lahtiselle tai tiedekunnan kansliaan. Opintoasiainpäällikkö hyväksyy suorituksen rekisteröitäväksi opintosuoritusrekisteriin.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Lappalainen, J. ym.**, Prosessioikeus (2003), s. 37-156 ja 169-1224.
- 2) **Möller, G.**, Välimiesmenettelyn perusteet (1997), s. 2-101.
- 3) **Koulu, R. ym.**, Insolvenssioikeus (2002), s. 35-52, 93-99, 257-287, 307-334, 363-378, 381-417 ja 429-629. **Huom.** Uusi painos ilmestyy vuodenvaihteessa; uusista sivunumeroista tiedotetaan erikseen.
- 4) **Koulu, R.** Uusi konkurssilaki (2004), s. 30-34, 49-52, 62-191, 198-245, 256-302, 312-339 ja 344-352.

Säädökset

Säädökset, jotka on osattava ilman lakikirjaa

1. Yleistä

- Suomen perustuslaki 11.6.1999/731: 21, 98-105, 110 ja 118 §. (Pe 101)
- Euroopan Neuvoston ihmisoikeussopimus: 5-8 ja 13 art. sekä 7. lisäpöytäkirjan art. 2-4. (Pe 102)
- Oikeudenkäymiskaari. (Pr 101)
- L. oikeudenkäynnin julkisuudesta 21.12.1984/945. (Pr 201)
- Oikeusapulaki 5.4.2002/257. (Pr 301)
- L. asianajajista 12.12.1958/496. (Pr 305)

L eräiden asiakirjain lähettämisestä tuomioistuimille 7.5.1965/248. (Pr 203)
L sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 24.1.2003/13. (Yh 107)
L säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150. (Pr 202)
KäräjäoikeusL 28.6.1993/581. (Pr 405)

2. *Siviiliprosessioikeus*

Neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001, annettu 22 päivänä joulukuuta 2000, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla. (PrEU 106, Pr 725)

3. *Rikosprosessioikeus*

L oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11.7.1997/689. (Pr 102)
L rangaistusmääräysmenettelystä 26.7.1993/692. (Pr 211)
L yleisistä syyttäjistä 11.3.1997/199. (Pr 418)
Esitutkintalaki 30.4.1987/449. (Ri 301)
Pakkokeinolaki 30.4.1987/450. (Ri 302)
L rikesakkomenettelystä 26.1.1983/66. (Pr 213)
L lähestymiskiellosta 4.12.1998/898. (Ri 310)
L kihlakunnansyyttäjistä 29.3.1996/195. (Pr 420)

4. *Ulosotto-oikeus*

UlosottoL 3.12.1895/37. (Pr 601)
L verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin 29.6.1961/367. (Pr 608)
L lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 18.6.1996/619. (Si 219)
L osamaksukaupasta 18.2.1966/91: 1, 9-18 §. (Si 506)

5. *Rangaistusten täytäntöönpano*

L rangaistusten täytäntöönpanosta 19.12.1889/39: 7 luku. (Ri 215)
L sakon täytäntöönpanosta 9.8.2002/672. (Ri 216)

6. *Konkurssi- ja muu insolvenssioikeus*

Konkurssilaki 20.2.2004/120
L takaisinsaannista konkurssipesään 26.4.1991/758. (Pr 507)
L liiketoimintakiellosta 13.12.1985/1059. (Ri 207)
L konkurssipesien hallinnon valvonnasta 31.1.1995/109. (Pr 510)
L velkojien maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578. (Pr 508)
L yrityksen saneerauksesta 25.1.1993/47. (Pr 501)
L yksityishenkilön velkajärjestelystä 25.1.1993/57. (Pr 504)
Neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000, annettu 29 päivänä toukokuuta 2000, maksukyvyttömyysmenettelyistä (PrEU 301)

7. *Välímiesoikeus*

L välímiesmenettelystä 23.10.1992/967. (Pr 208)

Prosessioikeudellisiin oikeustapaustehtäviin on lisäksi osattava lakikirjaa käyttäen soveltaa muitakin, tenttikysymyksessä tarvittaessa nimettyjä säädöksiä.

Valtiosääntöoikeuden pakolliset aineopinnot (20026)

Tavoite. Kokonaiskuvan antaminen ylimpien valtioelinten tehtävistä ja toimivalta-suhteista sekä yksilön asemasta suhteessa julkiseen valtaan.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Keskeisessä asemassa ovat valtiosäännön tärkeimmät instituutiot ja yksilön keskeiset oikeudet. Tarkemmin lueltuna asiakokonaisuuteen kuuluvat: 1. Suomen valtiojärjestyksen historia, 2. Eduskunnan tehtävät, organisaatio ja toimintamuodot, 3. Parlamentarismi ja puoluejärjestelmä, 4. Tasavallan presidentti ja valtioneuvosto, niiden toimivaltasuhteet, toimintamuodot ja suhde eduskuntaan, 5. Ylimmät tuomioistuimet ja keskushallinto ja niiden suhde hallitukseen ja eduskuntaan, 6. Lakien säätäminen, 7. Valtiontaloutta koskevat tärkeimmät kompetenssijärjestelyt, 8. Kansainvälisiin suhteisiin liittyvän päätösvallan järjestelyt, 9. Perus- ja ihmisoikeusjärjestelmä ja yksilön oikeusaseman perusteet, 10. Osallistumisjärjestelmät, 11. Viranomaistoiminnan ja säädösten laillisuuden valvonta.

Laajuus 5 opintopistettä 3 opintoviikkoa.

Opettajat

Hidén, Mikael, OTT, MCL, VT. Valtiosääntöoikeuden ja kansainvälisen oikeuden professori.

Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM. Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.

Neiglick, Kirsi, OTL. Hoitaa valtiosääntöoikeuden assistentin virkaa.

Eriksson, Lars D., OTL (väit.), MCL. Julkisoikeuden ruots. dosentti.

Saraviita, Ilkka, OTT, VT. Valtiosääntöoikeuden dosentti.

Nieminen, Liisa, OTT, VTK. Valtiosääntöoikeuden dosentti.

Meres-Wuori, Ora, OTT. Valtiosääntöoi-

keuden dosentti.

Scheinin, Martin. OTT. Valtiosääntöoikeuden dosentti.

Opetus

Opetusmuodot. Luennot.

Luentokuulustelusta voi saada 1-3 hyvityspistettä pakollisten aineopintojen tenttiin. Tentissä voi käyttää yhtensä enintään 3 hyvityspistettä.

Prof. **Mikael Hidén** pitää luentosarjan Finnish Constitutional Law (LL.M.) sl 20.9.-6.10., ma-to, 12-14 (ma 19.10. ei opetusta) H 442. Luentokuulustelu ti 11.10., 10-12 H 442.

Prof. **Olli Ryynänen** håller *rättsfallsövningar* i statsförfattningsrätt med introduktionstillfälle ht 5.10 kl. 14,30 i H532, liksom också vt 1.2 kl. 14,30 i H532. Rättsfallsövningen kan betinga högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten.

Genom samarbetet mellan juridiska fakulteten, Svenska handelshögskolan och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i undervisning i ämnet vid annan enhet. Godkänt avlagd studieperiod kan ge högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten. Närmare information ges av prof. Olli Ryynänen under mottagningstid.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tentin suorittajat saavat tuoda tenttiin mukanaan Suomen Laki I ja II tai Finlands lag I ja II -teokset. Säädöskokoelman irtokappaleiden tuomisesta tenttiin, sallituista merkinnöistä lakikirjoissa ks. opinto-opas kohta Lakikirjaintitit sekä julkisoikeuden laitoksen ilmoitustaulu. On-

täydennystentin suorittajat vastaavat kysymyksiin ilman lakikirjaa.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Jyränki, A.**, Valta ja vapaus, (2003), s. 83-99, 125-167 ja 213-446.
- 2) **Pellonpää, M.**, Euroopan ihmisoikeussopimus (2000), luvut III-VI.

3) **Hallberg, P. ym.**, Perusoikeudet (1999), luvut II ja IV.

4) Vaihtoehtoisesti joko a) tai b)

a) **Nieminen, L., (toim.)**, Perusoikeudet Suomessa (1999) Hidénin, Pohjolaisten ja Sakslinin artikkelit.

b) **Hallberg, P. ym.**, Perusoikeudet (1999) s. 231-261, 593-630 ja 667 - 681

Säädökset

1. Keskeiset säädökset

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.(Va 101)

Vaalilaki 2.10.1998/714: 1-4, 18-20, 107-125, 127-143, 160-177. (Va 203)

Puoluelaki 10.1.1969/10. (Va 208)

L menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä 26.6.1987/571.(Va 101)

Eduskunnan työjärjestys 17.12.1999/40.(Va 201)

L valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä 25.2.2000/196. (Va 103)

L Suomen Pankista 27.3.1998/214. (Ra 104)

L valtioneuvostosta 28.2.2003/175 (Va 306)

Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262

L valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21.12.1990/1224. (Va 322)

L valtioneuvoston oikeuskanslerista 25.2.2000/193. (Va 321)

L eduskunnan oikeusasiamiehestä 14.3.2002/197 (Va 209)

Eduskunnan oikeusasiamiehen johtosääntö 5.3.2002/209 (Va 209)

L puolustusvoimista 31.5.1974/402: 1, 6, 8, 8a, 8b ja 8c §. (Tu 102)

A puolustusvoimista 20.7.1992/667: 50 § 1) ja 2) kohta. (Tu 103)

L tuomareiden nimittämisestä 25.2.2000/205 (Pr 411)

L korkeimmasta oikeudesta 22.7.1918/74: 1, 2, 4, 5 ja 8 §. (Pr 401)

L korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.7.1918/74: 1-5, 7 ja 11 §. (Yh 205)

Ahvenanmaan itsehallintolaki 16.8.1991/1144 (Ha 501)

Ahvenanmaan maanhankintalaki 3.1.1975/3: 2 § ja 17 §. (Ha 502)

A taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä ko. sopimus, SopS 6/1976. (Pe 104)

L ja A kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä siihen liittyvän valinnaisen pöytäkirjan

voimaansaattamisesta sekä ko. sopimus ja pöytäkirja, SopS 7-8/1976. (Pe 103)

L ja A ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen ja siihen liittyvien lisäpöytäkirjojen voimaansaattamisesta

sekä yleissopimus ja lisäpöytäkirjat, SopS 18-19/1990. (Pe 102)

L uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 14.6.2002/486

TPA uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan voimaansaattamisesta ja uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan lainsäädännön alaan

kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta sekä Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja siihen liittyvän lisäpöytäkirjan

eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain kumoamisesta annetun lain voimaantulosta 26.7.2002/639 sekä ko. sopimus ja lisäpöytäkirja.

SopS: 80/2002 (Pe 105)

L ja A kaikkinaisten naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja ko. sopimus, SopS 67-68/1986. (Si 108)

TPA Yhdistyneiden Kansakuntien kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan voimaansaattamisesta ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta
28.3.2001/279 ja ko. lisäpöytäkirja SopS: 21/2001.
L naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986. (Si 109)
Yhdenvertaisuuslaki 20.01.2004/21
L ja A lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja ko. sopimus, SopS 59-60/1991. (Si 209)
L Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 8.12.1994/1540. (Kv 101)
Poliisilaki 7.4.1995/493. (Ri 303a ja Tu 501)
L poliisiin hallinnosta 14.2.1992/110: 10 §. (Tu 503)
L puolustusvoimien virka-avusta poliisille 5.12.1980/781. (Tu 109)
Rikoslaki 19.12.1889/39: 11 luku, 16:14§ ja 40:11§. (Ri 101)
Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453
Yhdistyslaki 26.5.1989/503: 1-15 § ja 43-46 §. (Si 126)
Kielilaki 6.6.2003/423
Saamen kielilaki 15.12.2003/1086
L saamelaiskäräjistä 17.7.1995/974. (Ha 601)
L viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621(Yh 302a)
Asevelvollisuuslaki 15.9.1950/452: 1-7, 9, 10 ja 12 §. (Tu 118)
L Jehovan todistajien vapauttamisesta asevelvollisuuden suorittamisesta eräissä tapauksissa 12.7.1985/645. (Tu 120)
Puolustustilalaki 22.7.1991/1083: 1-27, 38 §, kursorisesti. (Va 607)
Valmiuslaki 22.7.1991/1080: 1-37 §, kursorisesti. (Va 601)
L Suomen ja Länsi-Euroopan unionin välisen turvallisuussopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 282/1998.
Euroopan unionin perusoikeuskirja 18.12.2000 (Prim 107a)

2. Muut säädökset
L Suomen säädöskokoelmasta 25.2.2000/188 (Va 403)
L Kansaneläkelaitoksesta 17.8.2001/731 (So 709)
L Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnasta 28.4.1989/354. (Kv 206)
L Yleisradio Oy:stä 22.12.1993/1380. (Vi 106)
HallintolainkäyttöL 26.7.1996/586. (Yh 202)
Eduskunnan pankkivaltuutettujen johtosääntö 25.2.2000/252 (Ra 105)
L valtion talousarviosta 13.5.1988/423: 1-8 § ja 11 §. (Va 511)
L valtiontalouden tarkastusvirastosta 14.7.2000/676 (Va 505)
Valtion maksuperustelaki 21.2.1992/150: 1-3 § ja 8-10 §. (Ve 601)
L tasa-arvovaltuutetusta ja tasa-arvolautakunnasta 8.8.1986/610. (Si 110)
L naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 17.2.1995/194. (Tu 121)
Kansalaisuuslaki 16.5.2003/359
Ulkomaalaislaki 30.04.2004/303
Esitutkintalaki 30.4.1987/449. (Ri 301)
Pakkokeinolaki 30.4.1987/450. (Ri 302)
L poliisiin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa 3.11.1995/1251. (Tu 110)
L poliisiin henkilörekistereistä 7.4.1995/509. (Si 113)
L tutkintavankeudesta 19.7.1974/615: 1-2 ja 12 §. (Ri 304)
Järjestyslaki 27.06.2003/612
Passilaki 22.8.1986/642. (Si 104)
L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 7.7.1970/456: 1-2 ja 6 §. (Ri 403)
L rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3.6.1960/270: 1-2 §. (Ri 402)
Kirkkolaki 26.11.1993/1054: 2 luku, 20:1 ja 7 §. (Ha 403)
L televisio- ja radiotoiminnasta 9.10.1998/744 (Vi 111)
Laki kuvaohjelmien tarkastamisesta 25.8.2000/775 (Vi 103)

Kokoontumislaki 22.4.1999/530. (Tu 614)
L oikeudenkäynnin julkisuudesta 21.12.1984/945. (Pr 201)
L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 (So 202 b)
Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116: 2, 3, 4 ja 4a luvut. (So 409)
L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785 (So 422)
Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 13.06.2003/ 466

Hallinto-oikeuden pakolliset aineopinnot (20028)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen hallinto-organisaatiosta, hallintomenettelystä ja hallintolainkäytön päälinjoista sekä hallinto-oikeudellisten oikeustapausten ratkaisemisen perusteista. Lisäksi erityishallinto-oikeudesta käsitellään kunnallisoikeuden, eurooppalaisen hallinto-oikeuden ja sosiaalioikeuden yleispiirteitä ja järjestelmiä.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Hallinnon asema ja tehtävät, hallintokoneisto ja sen rakenne sekä sen suhde ylimpiin valtiotermiin, 2. valtionhallinto ja sen toiminta, 3. kunnallishallinto, 4. hallinnon lajit ja niille ominaiset erityispiirteet, 5. eurooppalainen hallinto-oikeus, 6. hallintomenettely, 7. oikeussuojat hallinnossa, muu hallinto-toiminnan valvonta ja hallintolainkäyttö.

Laajuus 10 opintopistettä, 6 opintoviikkoa.

Opettajat

Mäenpää, Olli, OTT. Hallinto-oikeuden professori.
Konstari, Timo, OTT, BA. Hallinto-oikeuden professori.
Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM. Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.
Hakalehto-Wainio, Suvianna OTL, VT. Yliopistonlehtori (mvs.).
Ilveskivi, Paula, OTL. Hallinto-oikeuden assistentti.

Frände, Joakim, oik.yo. Hoitaa julkisoikeuden ruots. assistentin virkaa.

Halila, Leena, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Hallberg, Pekka, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Kuopus, Jorma, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Niemivuo, Matti, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Pöysti, Tuomas, OTT. Hallinto-oikeuden dosentti.

Van Aerschot, Paul OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Arajärvi, Pentti OTT. Sosiaalioikeuden dosentti.

Suviranta, Outi OTT, VT. Akatemiatutkija.

Opetus

Oppiaineen esittely. Hallinto-oikeuden esittelytilaisuus pidetään ti 1.11. klo 14.00 julkisoikeuden laitoksen seminaarihuoneessa.

Opetusmuodot. Luennot.

Prof. **Olli Mäenpää** luennoi 21.11.-8.12.2005 hallintoprosessin perusteista ma, ke ja to klo 14-17 Heimolan talon luentosalissa 442. Luentosarjan suorituksesta saa enintään kolme hyvityspistettä aineopintojen tenttiin.

Yliopistonlehtori (mvs.) **Suvianna Haka-**

lehto-Wainio luennoi syksyllä 2005. Luentosarjan suorituksesta saa enintään kolme hyvityspistettä aineopintojen tenttiin.

Prof. **Timo Konstari** luennoi aiheesta ”Hallinto-oikeudelliset periaatteet” 15.3.2006 alkaen keskiviikkoisin klo 12-14 ja torstaisin klo 12-14 Heimolan talon luentsosalissa 442. Luentosarja päättyy 27.4.2006. Luentosarjan suorituksesta saa enintään kolme hyvityspistettä aineopintojen tenttiin.

Prof. **Olli Rynnänen** föreläser om *allmän förvaltningsrätt och förvaltningsrättens bärande principer* ht 12, 13, 19 och 20.9 kl. 8.30-12 i H532. Föreläsningsserien kan betinga högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten.

Prof. **Olli Rynnänen** håller *rättsfallsövningar* i förvaltningsrätt med introduktionstillfälle ht 5.10 kl. 14.30 i H532, liksom också vt 1.2 kl. 14.30 i H532. Rättsfallsövningen kan betinga högst 3 bonuspoäng för ämnesstudietenten.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Tentti on lakikirjatentti, jossa on sekä oikeustapaustehtäviä että teoriakysymyksiä. Jokainen tuo tenttiin mukanaan Suomen Laki

Säädökset

A Keskeiset säädökset

Hallintolaki 6.6.2003/434 (Yh 101a)

Hallintolainkäyttölaki 26.7.1996/586 (Yh 202)

L sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 24.1.2003/13. (Yh 107)

L korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.7.1918/74. (Yh 205)

L viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 (Yh 302)

KuntaL 17.3.1995/365. (Ha 301)

Valtion virkamiesL 19.8.1994/750. (Ty 103)

L kunnallisesta viranhaltijasta 11.4.2003/304 (Ty 106a)

B Muut säädökset. Luettelo ei ole tyhjentävä. Tentissä edellytetään kykyä soveltaa luettelossa mainitsemattomiakin säädöksiä, minkä vuoksi on osattava käyttää hyväksi lakikirjojen hakemistoja ja viittauksia.

1. Yleishallinto-oikeus

Hallinto-oikeusL 26.3.1999/430 (Yh 203)

LääninhallitusL 10.1.1997/22. (Ha 103)

I ja II tai *Finlands Lag I ja II* – teokset, myös EU-lakikirjaa saa käyttää. Tentissä on 2 teoriakysymystä ja 2 oikeustapauskysymystä.

Oikeustapauksesta voi saada enintään 10 pistettä ja teoriakysymyksistä yhteensä enintään 20 pistettä, joten koko tentin enimmäispistemäärä on 40. Tentin arvostelussa otetaan huomioon enintään 3 hyvityspistettä, jotka voi koota hallinto-oikeuden luentosarjoilta. Hyvityspisteet yksilöidään tenttiin ilmoittauduttaessa.

Tutkintovaatimukset

1) **Mäenpää, O.**, Hallinto-oikeus (2003), ei lukuja IX-XI (383 s.).

2) **Mäenpää, O.** Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet (2003) ei lukua IX (300 s.) tai **Mäenpää, O.**, Grunderna för god förvaltning (2004) (312 s.).

3) **Harjula, H. - Prättälä, K.**, Kuntalaki - tausta ja tulkinnat (2004) ei kommentaariosan lukuja 4-10 ja 12 (311 s.) tai vastaavat luvut kirjan ruotsinkielisestä versiosta sen ilmestyttyä.

4) **Mäenpää, O.** Eurooppalainen hallinto-oikeus (2001) ei lukua VIII (355 s.).

5) **Tuori, K.**, Sosiaalioikeus (2004), luvut I, V, VI.4-5, IX ja X.1-4 (202 s.).

UhkasakkoL 14.12.1990/1113. (Yh 102)
KieliL 6.6.2003/423 (Yh 401a)
L naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. (Si 109)
Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21
HenkilötietoL 22.4.1999/523 (Si 111)
VahingonkorvausL 31.4.1974/412. (Si 301)
L julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424 (Ty 116a)
L säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150. (Pr 202)

2. Kunnallisoikeus ja muu sisäasiainhallinto

VäestötietoL 11.6.1993/507. (Ha 201)
KotikuntaL 11.3.1994/201. (Ha 203)
Kuntajakolaki 19.12.1997/1196 (Ha 306)
Kuntien valtionosuuslaki 20.12.1996/1147. (Ha 315)
UlkomaalaisL 30.4.2004/301. (Kv 401)
PoliisiL 7.4.1995/493. (Tu 501)
L poliisin hallinnosta 14.2.1992/110 (Tu 503)
Järjestyslaki 27.6.2003/612 (Tu 608)

3. Ympäristöhallinto

Maankäyttö- ja rakennusL 5.2.1999/132 (Ym 201)
Ympäristönsuojelulaki 4.2.2000/86. (Ym 401)
IlmansuojeluL 25.1.1982/67. (Ym 405)
JäteL 3.12.1993/1072. (Ym 426)
Maa-ainesL 24.7.1981/555. (Ym 507)
EtuostoL 5.8.1977/608. (Si 625)

4. Sosiaalihuolto, terveyden- ja sairaanhoito

SosiaalihuoltoL 17.9.1982/710. (So 201)
L sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812 (So 202b)
L toimeentulotuesta 30.12.1997/1412 (So 202)
L lasten päivähoidosta 19.1.1973/36. (So 203)
PäihdehuoltoL 17.1.1986/41. (So 208)
LastensuojeluL 5.8.1983/683. (Si 233)
L yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 9.8.1996/603. (So 218)
KansanterveysL 28.1.1972/66. (So 401)
MielenterveysL 14.12.1990/1116. (So 409)
L potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. (So 422)
TerveydensuojeluL 19.8.1994/763. (Ym 409)
L sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3.8.1992/733. (So 712)
L sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734. (So 713)

5. Opetus-, kulttuuri- ja liikuntatoimi

PerusopetusL 21.8.1998/628 (Op 101)
Yliopistolaki 27.6.1997/645 (Op 206)

Oikeusteorian pakolliset aineopinnot (20018)

Tavoite. Kokonaiskuvan antaminen modernin oikeuden ja oikeudellisen ajattelun teoreettisista ja filosofisista perusteista, aatehistoriallisesta kehityksestä sekä oikeustieteen metodiopista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Oikeusteoria ja oikeusfilosofia, muun muassa oikeuslähde- ja laintulkintaoppi, oikeudellinen käsitteenmuodostus ja systematiikka, oikeudelliset oppitraditiot, oikeustieteen metodioppi sekä oikeusvertailu.

Laajuus 7 opintopistettä / 4 opintoviikkoa.

Opetusmuodot. Luennot ja seminaarit.

Opetus

Prof. **Kaarlo Tuori** luennoi aiheesta Kriittinen oikeuspositivismi sl. 12.-27.9.2005 klo. 8-10 ma-ti, to-pe U40 sali 1, ke PR pieni juhlasali. Ensimmäinen luentokuulustelu on to 29.9. klo. 8-10. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 3.

Yliopistonlehtori **Ari Hirvonen** luennoi aiheesta Yhteisö kl. 9.-23.1.2006 ma-pe klo. 10-12 PR pieni juhlasali. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 1.

Kollegiumtutkija **Toomas Kotkas** luennoi aiheesta Critical Legal Studies kl. 20.-31.3.2006 ma-pe klo. 10-12 PR pieni juhlasali. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 2. Dosentti **Tuulikki Mikkola** luennoi aiheesta Oikeusvertailu ja oikeusjärjestelmät sl. ke 16.11., to 17.11., ma 21.11. klo 10-14 ja ti 22.11. klo. 10-12 PR sali 5. Ensimmäinen luentokuulustelu on ti 22.11. klo. 16-18 PR sali 5. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 4.

Luennoilla käytettävä materiaali on ladattavissa oikeusteorian kotisivuilta: <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/rpol/oikeusteoria/Luentomateriaaleja/Luentomateriaaleja.html>

www.helsinki.fi/oik/tdk/rpol/oikeusteoria/Luentomateriaaleja/Luentomateriaaleja.html

Opettajat

Tuori, Kaarlo, OTT. Yleisen oikeustieteen professori

Hirvonen, Ari, OTT. Yleisen oikeustieteen yliopistonlehtori

Petman, Jarna, LL.M., VT.M. Yleisen oikeustieteen assistentti (vsn.)

Gräns, Minna, JD. Yleisen oikeustieteen dosentti

Kempainen, Jukka, FT, OTK, VT. Yleisen oikeustieteen dosentti

Kotkas, Toomas OTT. Kollegiumtutkija

Mattila, Heikki E. S., OTT. Diplômé de l'I.D.C.P. Vertailevan oikeustieteen dosentti

Mikkola, Tuulikki, OTT. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun dosentti

Mincke, Wolfgang, Dr.iur. Yleisen oikeustieteen dosentti

Minkkinen, Panu, OTT. Yleisen oikeustieteen dosentti

Nousiainen, Kevät, OTT. Akatemian professori

Nuotio, Kimmo, OTT, VT. Oikeustieteen professori

Paasilehto, Satu, OTT. Akatemian tutkija-tohtori

Paasivirta, Esa, Ph.D. Oikeusvertailun ja eurooppaoikeuden dosentti

Pohjonen, Soile, OTT. Vertailevan ja yleisen oikeustieteen dosentti

Rentto, Juha-Pekka, OTT, M.A. Oikeusfilosofian dosentti

Siltala, Raimo, OTT, VT. Yleisen oikeustieteen dosentti

Tolonen, Hannu, OTT. Yleisen oikeustieteen dosentti

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Kirjallinen kuulustelu. Tutkintovaatimusten kohdan 1 voi korvata suorittamalla hyväksytysti yliopistonlehtori Hirvosen luontosarjan loppukuulustelun. Tutkintovaatimusten kohdan 2 voi korvata suorittamalla hyväksytysti assistentti Kotkaksen luontosarjan loppukuulustelun. Tutkintovaatimusten kohdan 3 voi korvata suorittamalla hyväksytysti prof. Tuorin luontosarjan loppukuulustelun.

Oikeusteorian aineopintotentin voi suorittaa kokonaan korvaavilla luontosarjoilla. Edellytyksenä on että on suorittanut hyväksyttävästi (väh. 5/10 pist.) kolme tai neljä luontosarjaa, ja saanut niistä yhteensä vähintään puolet hyväksyttävään tenttisuoritukseen vaadittavasta pistemäärästä (= 20/40 p). Merkintää tulee hakea lomakkeella, jota saa kansliasta, opintotoimistosta tai aineen assistentilta. Hakemus toimitetaan assistentille hyväksyttäväksi. Muutoin yksittäisestä luontosarjasta saadut pisteet voi käyttää täysimääräisesti (5-10 pist.) hyväksi aineopintotentissä. Oikeusteorian luontokuulustelut eivät vanhene.

Tutkintovaatimukset

- 1) **Roger Cotterrell:** Politics of Jurisprudence (2003), lukuunottamatta s. 21-51.
- 2) **Aulis Aarnio:** Laintulkinnan teoria (1988), lukuunottamatta s. 101-150.
- 3) **Kaarlo Tuori:** Kriittinen oikeuspositivismi (2000).
- 4) **Jaakko Husa,** Johdatus oikeusvertailuun (1998), s. 1-119 **ja Heikki Mattila,** Vertaileva oikeuslingvistiikka (2002), s. 329-479.

Huom!

Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun opintojakson oikeusvertailuosa on liitetty osaksi oikeusteorian opintojaksoa, jonka seurauksena oikeusteorian opintojakso on 4 ov:n laajuinen.

Jos opiskelija on suorittanut kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun opintojakson, mutta ei oikeusteoriaa, niin oikeusteorian tutkintovaatimusten kohta 4 on katsottu suoritetuksi. Opiskelija suorittaa tentissä tutkintovaatimusten kohdat 1-3. Oikeusvertailun osio katsotaan suoritetuksi mutta sen pisteitä ei huomioida oikeusteorian arvosanaa määriteltäessä. Kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun opintojakson arvosana jää voimaan kansainvälisen yksityisoikeuden (1 ov) arvosanana.

Jos opiskelija on suorittanut 3 ov:n oikeusteorian opintojakson, mutta ei kansainvälisen yksityisoikeuden ja oikeusvertailun opintojaksoa, niin 4 ov:n oikeusteorian opintojakson tutkintovaatimusten kohdat 1-3 on katsottu suoritetuksi. Opiskelijan on suoritettava tentissä hyväksyttävästi tutkintovaatimusten kohta 4; suorituksesta saadut pisteet otetaan huomioon vain siinä tapauksessa, että ne korottavat oikeusteoriasta jo saatua arvosanaa. Lisäksi opiskelijan on tentittävä kansainvälisen yksityisoikeuden 1 ov:n opintojakso.

Oikeusteorian ja kansainvälisen yksityisoikeuden tentit voi tenttiä samassa tenttilaisuudessa. Kumpaankin tenttiin on ilmoitauduttava erikseen.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot (20027)

Tavoite. Yleiskuvan antaminen kansainvälisiä suhteita koskevista oikeussäännöksistä ja kansainvälisten oikeussubjektien keskinäisistä oikeussuhteista.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. Yleiskuva seuraavista kysymyksistä: 1. Yleinen kansainvälinen oikeus, 2. Suomen tärkeimmät valtiosopimukset ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvä keskeisin valtiosisäinen lainsäädäntö, 3. Kansainväliset järjestöt, 4. Kansainvälisen oikeuden soveltaminen käytännössä, 5. Voimankäyttöä koskevat kansainvälisen oikeuden säännöt.

Laajuus 4 opintopistettä (2 opintoviikkoa)

Muiden tiedekuntien opiskelijoille tarjotavista sivuaineopinnoista saa tietoa julkisoikeuden laitoksen kotisivuilta osoitteesta <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/> sekä kansainvälisen oikeuden omasta opinto-oppaasta, jota saa tiedekunnan opinto-toimistosta ja kansainvälisen oikeuden osaston henkilökunnalta.

Opettajat

Koskenniemi, Martti, OTT. Kansainvälisen oikeuden professori. Virasta vapaa.

Klabbers, Jan, Dr. Kansainvälisten järjestöjen oikeuden professori

Andem, Maurice, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Donner, Ruth, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti, tuntiopettaja.

Hannikainen, Lauri, OTT. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Heiskanen, Veijo, OTL, LL.M., S.J.D. Kansainvälisen oikeuden dosentti.

Heliskoski, Joni, PhD. Kansainvälisen oikeuden dosentti

Korhonen, Outi, LL.M, S.J.D, Lic.Phil. Kansainvälisen oikeuden dosentti

Björklund, Martin, OTK, Tutkija

Gayim, Eyassu, LL.D. Tutkija

Halme, Miia, VTM, LL.M. Tutkija

Leino-Sandberg, Päivi, OTT, PM, LL.M. Tutkija

Lindroos, Anja, OTK, DES. Tutkija

Petman, Jarna, VTM, LL.M. Tutkija

Tuori, Taina, OTK. Kansainvälisen oikeuden assistentti. Virasta vapaa

Kuosmanen, Taru, OTK. Kansainvälisen oikeuden assistentti (mvs.)

Opetus

Luento-opetus sl 2005 – kl 2006

Ajantasaiset tiedot luento-opetuksesta sekä luentosarjojen englanninkieliset kurssikuvaukset löytyvät osoitteesta <http://www.helsinki.fi/english/courses/>. Osa luentosarjoista edellyttää oheiskirjallisuuteen perehtymistä. Kunkin luentosarjan voi lukea hyväkseen hyvityspisteiden, korvaavuuden taikka aineopintotentin tai harjoitusseminaarin osasuorituksen muodossa VAIN KERRAN.

Tutkija **Anja Lindroos** ja tutkija **Jarna Petman**, Principles of International Law, sl. 12.9-10.10, paikka ilmoitetaan myöhemmin. Ma 12.09.2005, klo 16:00-18:00 ECO LS, ti 13.09.2005, klo 16:00-18:00 PR SALI 5, ke 14.09.2005, klo 16:00-18:00 PR SALI 5, to 15.09.2005, klo 16:00-18:00 ECO LS, pe 16.09.2005, klo 16:00-18:00 PR SALI 5, ma 19.09.2005, klo 16:00-18:00 ECO LS, ti 20.09.2005, klo 16:00-18:00 PR SALI 5, ke 21.09.2005, klo 16:00-18:00, PR SALI 5, to 22.09.2005, klo 16:00-18:00 ECO LS, pe 23.09.2005, klo 16:00-18:00 PR SALI 5, ma 26.09.2005, klo 16:00-18:00 ECO LS, ti 27.09.2005, klo 16:00-18:00 M11 LS 10, to 29.09.2005, klo 14:00-16:00 PR SALI 13, ma 03.10.2005 16:00-18:00

ECO LS, ti 04.10.2005, klo 16:00-18:00
M11 LS 10, to 06.10.2005, klo 14:00-16:00
M11 LS 5, pe 07.10.2005, klo 14:00-16:00
PR SALI 13, ma 10.10.2005, klo 14:00-
16:00 PR SALI 5, pe 14.10.2005, klo
14:00-16:00 PR SALI 5, ma 31.10.2005,
klo 14:00-16:00 PR SALI 13

Luentokuulustelu 14.10, uusintakuulustelu
31.10. **Luentosarja on tavallista laajempi ja työlämpi!** Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea hyväksyen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luentosarjasta General Course on International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan, ei voi käyttää Principles of International Law -luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan.

Prof. **Jan Klabbers**, Global Governance and the WTO, sl 17.10.-3.11, ma 17.10, ti 18.10, to 20.10, pe 21.10 klo 10-12 ja siitä eteenpäin ma, ti, to 10-12, päärakennus, sali 5. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Prof. **Jan Klabbers**, The Law of International Organizations, sl, 7.-28.11, ma, ti, to 10-12, ma ja to päärakennus sali 13, ti B18 suuri sali 1. Luentosarjasta voi saada joko 0-3 hyvityspistettä tai sillä voi korvata tutkintovaatimusten kohdan 2) taikka sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla.

Tutkija **Martin Björklund**, WTO - Dispute Settlement Basics and Case Studies, oikeustapausharjoitus, jonka yhteydessä valitaan Suomen edustajat ELSA Moot Court Competition on WTO Law -oikeustapauskilpailuun. sl, ti 8.11. klo 16-18 H532, ma-ti 14.11.-15.11. klo 16-18 H532, to-pe 17.11.-18.11. klo 16-18 H532, ma-ti 21.-22.11. klo 16-18 H532, ke 23.11. klo 16-18 päärakennus, sali 8, to-pe 24.-25.11. klo 16-18, to-pe 24.-25.11. klo 16-18 H532.

Kurssille otetaan rajoitettu määrä opiskelijoita. Ilmoittautumiset ja lisätiedustelut osoitteeseen martin.bjorklund@helsinki.fi. Kursista voi saada 0-3 hyvityspistettä

Tutkija **Anja Lindroos** ja tutkija **Jarna Petman**, General Course on International Law. 6.2.2006 -10.2.2006 ma-pe klo 14-16, ma 13.2. klo 14-16, ti 14.2. klo 12-14, ke 15.2. klo 14-16, to 16.2. klo 12-14, pe 17.2. klo 12-14, ti 21.2. klo 10-12 päärakennus sali 5, to 23.2. klo 10-12 PR, sali 5, ti 28.2. klo 10-12, B18 suuri sali to 2.3. klo 10-12, PR, sali 5, ma 13.3. klo 12-14, ma 3.4. klo 12-14, päärakennus sali 5

Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla. Opiskelija, joka on jo käyttänyt jollain tavoin hyväkseen luentosarjasta Principles of International Law saamansa pisteet kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan ei voi käyttää General Course on International Law -luentosarjasta saamiaan pisteitä hyväkseen kansainvälisen oikeuden opintokokonaisuuksia suorittaessaan.

Prof. **Jan Klabbers**, The Law of Treaties, kl 6.-17.2. ma-pe 10-12, päärakennus sali 5. Luentosarjasta voi saada joko 0-3 hyvityspistettä tai sillä voi korvata tutkintovaatimusten kohdan 2) taikka sen voi lukea hyväkseen pakollisten aineopintojen osasuorituksena jäljempänä mainitulla tavalla.

Tutkija **Jarna Petman**, European Convention on Human Rights, kl 20.2.-10.3, ma, ke, pe 12-14, H532. Luentokuulustelu 20.3. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Tutkija **Yovana Reyes Tagle**, WTO and Regional Economic Integration, kl. 14.2.-7.3. ti, to, pe 14-16, K6 ls 312. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä

Tutkija **Eyassu Gayim**, The Promotion of Human Rights by the United Nations and the Specialized Agencies, kl ke 19.4. klo 14-18,

H735, to 20.4 klo 14-18, H532, pe 21.4. klo 14-16, H532, ma-ti 24.-25.4. klo 14-16, H532, ke 26.4. klo 14-16 H735, to-pe 27.-28.4. klo 14-16 H532. Luentosarjasta voi saada 0-3 hyvityspistettä.

Lisäksi 15.-26. elokuuta 2005 järjestetään 18. *Helsinki Summer Seminar on International Law* aiheesta ”Global Governance – The Rule of Law and Beyond”. Lisätiedustelut seminaarista: Erik Castrén –instituutti, koordinaattori, puh. 191 23140, sähköp. intlaw-institute@helsinki.fi. Kesäseminaarissa suoritettu hyväksytty diploma-kirjoitus hyvitetään kansainvälisen oikeuden tentissä 3 hyvityspisteellä

Seuraavat kurssit ovat tavallista luentosarjaa vaativampia seminaareja

Prof. **Jan Klabbers**, Aspects of constitutionalism in international organizations -seminaari, kl 6.-27.3, ma, ti, to 10-12, H537. Max. 20 opiskelijaa. Valittaessa opiskelijoita kurssille etusija on LL.M.- ja jatko-opiskelijoilla. Kurssi on laaja ja vaatii poikkeuksellisen paljon työtä. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä. Kurssista kiinnostuneita pyydetään ottamaan yhteyttä suoraan prof. Jan Klabbersiin (jan.klabbers@helsinki.fi).

Tutkija **Martin Björklund**, Seminar on International Case-Law, kl, paikka ja aika ilmoitetaan myöhemmin. Kurssi vaatii enemmän työtä kuin tavallinen luentosarja. Kurssista voi saada 0-3 hyvityspistettä tai sen voi lukea osaksi valinnaisten aineopintojen harjoitusseminaarina jäljempänä mainitulla tavalla. Kurssille ei ole ennakoilmoitautumista.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Oppiaineessa **suositellaan erityisen painavasti**, että ennen kansainvälisoikeudellisten opintojen aloittamista opintojakso **valtiosääntöoikeus olisi suoritettu**.

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot voi suorittaa joko kirjatenttinä tai seuraamalla luentosarjoja.

1) Kirjatentti

Aineopintotentti koostuu pääsääntöisesti esseekysymyksistä. Esseekysymysten ohella tentissä voi olla oikeustapauksen muotoon laadittuja kysymyksiä tai pikkukysymyksiä. **Tentti ei ole lakikirjatentti**. Aineopintotenttiin voi saada luennoista tai kansainvälisen oikeuden kesäseminaarista 0-3 hyvityspistettä.

Tutkintovaatimukset

1) **Hakapää, Kari**, Uusi kansainvälinen oikeus (2003), sivut 1-274, 315-364, 471-523. (375 s.)

2) **Gray, Christine**, International Law and the Use of Force (2000 tai uudempi), lukuunottamatta sivuja 200-237 (200 s.), tai vaihtoehtoisesti joku seuraavista luentosarjoista: prof. Martti Koskenniemi, ”International Law and International Society” (ei järjestetä kuluvana lukuvuonna)

prof. Martti Koskenniemi, ”International Law and Politics” (ei järjestetä kuluvana lukuvuonna)

prof. Jan Klabbers ”The Law of International Organizations”,

prof. Jan Klabbers ”The Law of Treaties”.

3) a. valtiosopimusoikeutta koskeva Wienin yleissopimus (SopS 33/1980) ja asetus yleissopimuksen voimaansaattamisesta (SopS 33/1980);

b. Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja ja Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö (SopS 1/1956) myöhemmin tehtyne muutoksineen (SopS 69/1965, 43/1968 sekä 73/1973) F 23.

Korvattaessa Christine Grayn kirjaa luentosarjalla prof. Koskenniemen tai prof. Klabbersin pitämästä luentokuulustelusta saatujen pisteiden katsotaan vastaavan tenttikysymysten pisteitä seuraavalla tavalla:

- 1- piste:3 tenttipistettä
1 piste:4 tenttipistettä
1+ /1½ piste:5 tenttipistettä
2- pistettä:6 tenttipistettä
2 pistettä:7 tenttipistettä
2+2½ pistettä:8 tenttipistettä
3- pistettä:9 tenttipistettä
3 pistettä:10 tenttipistettä

Luentosarjoista saatujen pisteiden käyttäminen tenttikysymyksiä korvaavina suorituksina on merkittävä vastauspaperiin. Luennoista saadut hyvityspisteet on ilmoitettava tenttiin ilmoittauduttaessa ja tenttivastauksessa.

2) Kansainvälisen oikeuden pakollisten aineopintojen suorittaminen luentosarjoilla

Kansainvälisen oikeuden pakolliset aineopinnot on mahdollista suorittaa kokonaisuudessaan myös kahdella luentosarjalla. Opiskelijan tulee tällöin suorittaa:

- A) yksi seuraavista luentosarjoista:
a) Tutkijat Anja Lindroos ja Jarna Petman, "General Course on International Law", tai
b) Tutkijat Anja Lindroos ja Jarna Petman, "Principles of International Law", sekä

- B) yksi seuraavista luentosarjoista:
a) Prof. Martti Koskenniemi, "International Law and Politics" (ei järjestetä kuluvana lukuvuonna),
b) Prof. Jan Klabbers, "The Law of International Organizations", tai
c) Prof. Jan Klabbers, "The Law of Treaties"

Arvosanasta 2/3 muodostuu luentosarjan A) perusteella ja 1/3 luentosarjan B) perusteella. Merkintää kokonaisuudesta tulee hakea lomakkeella, jota saa kansliasta, opinto-toimistosta tai aineen assistentilta. Hakemus toimitetaan assistentille hyväksyttäväksi. Opiskelijoita pyydetään huomioimaan, että luentosarja "Principles of International Law" on tavallista luentosarjaa laajempi ja työlämpi.

Kansainvälisen oikeuden www-sivuille <http://www.helsinki.fi/oik/tdk/publaw/kvoikeus.html> on koottu vanhoja aineopintotentin tenttikysymyksiä ja mallivastauksia sekä ohjeita tenttiin valmistautumista varten. Kansainvälisen oikeuden opinnoista kiinnostuneita varten on myös laadittu erillinen opinto-opas. Opasta saa tiedekunnan opinto-toimistosta ja osaston henkilökunnalta.

Finanssioikeuden pakolliset aineopinnot (20029)

Tavoite. Kokonaiskuvan antaminen verojärjestelmästä ja sen tavoitteista sekä vero-oikeudellisista käsitteistä ja periaatteista; kokonaiskuvan antaminen siitä normistosta, joka sääntelee verovelvollisuutta ja veron määräytymistä eri veromuodoissa; kokonaiskuvan antaminen verotusmenetelyä ja verovelvollisen oikeussuojakeinoja koskevasta normistosta; kokonaiskuvan antaminen julkisyhteisöjen varainkäytön suunnittelusta, järjestelystä ja valvonnasta.

Käsiteltävä asiakokonaisuus. 1. Yleiskatsaus Suomen verojärjestelmän tavoitteisiin ja rakenteeseen kansainvälisen vertailun valossa. 2. Tärkeimpien veromuotojen pääsisältö opetuksellisina kokonaisuuksina henkilöverotus, yritysverotus ja arvonlisäverotus. Verotusmenettelyn ja verotuksessa sovellettavan oikeussuojajärjestelmän pääpiirteet. Maksuoikeuden perusteet. 3. Julkisen talouden tehtävät ja rakenne. Budjetti- ja veropolitiikan perusteet. Valtiontalouden suunnittelu, järjestely ja valvonta. Valtion budjetti ja budjetin soveltaminen. 4. Kunnallistalouden suunnittelu, järjestely ja valvonta.

Laajuus 10 opintopistettä / 6 opintoviikkoa.

Opettajat

Tikka, Kari S., OTT, ekonomi, Finanssioikeuden professori.

Kalima, Kai, OTT, Finanssioikeuden, erityisesti finanssiahallinnon professori.

Ryynänen, Olli, OTT, FT, KTM, Julkisoikeuden ruotsinkielinen professori.

Helminen, Marjaana, OTT, KTM, Hoitaa vertailevan vero-oikeuden Vesa Vainio-professorin virkaa.

Juusela, Janne, OTT, Vero-oikeuden dosentti

Kontkanen, Erkki, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Linnakangas, Esko, OTT, ekonomi, Vero-oikeuden dosentti.

Mattila, Pauli K., OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Niskakangas, Heikki, OTT, KTM, Vero-oikeuden dosentti.

Räbinä, Timo, KTT, OTL, VT, Vero-oikeuden dosentti.

Viherkenttä, Timo, OTT, Vero-oikeuden dosentti.

Lindfors, Teemu S., OTK, finanssioikeuden assistentti.

Frände, Joakim, OTK, hoitaa julkisoikeuden ruots. assistentin virkaa.

Opetus

Oppiaineen esittelytilaisuudet: Oppiaineen esittelytilaisuudet ovat sl 8.11. klo 13 Heimola 442 ja kl 16.3. klo 15 julkisoikeuden laitoksen seminaarihuoneessa. Tilaisuudet on tarkoitettu opiskelijoille, jotka osallistuvat aineopintotettiin jollakin lähitulevalla kierroksella.

Opetusmuodot. Vero-oikeudessa on teorialuentoja oikeustapauksin ja oikeustapaustalentoja. Teorialuentosarjan loppukuulustelusta saa enintään 2 hyvityspistettä tenttiin. Hyvityspisteitä voi käyttää tentissä yhteensä enintään 5.

Finanssiahallinnossa on teorialuentoja, joiden loppukuulustelujen suorittamisella voi korvata tentin finanssiahallintoa koskevan vastaavan aihealueen kysymyksen (valtionalousoikeus tai kunnantalousoikeus). Loppukuulusteluvastaukset arvostellaan samalla asteikolla kuin tenttivastaukset ja ne vaikuttavat sellaisenaan myös tenttipistemäärään.

Prof. **Kari S. Tikka** pitää johdantokurssin yritysverotukseen sl 7.-8.11 klo 15-17, 9.11. klo 17-19, 10.11. klo 16-18, 11, 14, 15.11. klo 15-17, 16.11. klo 17-19, 17.11. klo 16-18 ja 18.11. klo 15-17, H442. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Hän luennoi osakeyhtiöiden ja niiden omistajien verotuksesta oikeustapauksin kl 28.3 klo 10-12, 29.3. klo 18-20, 30. ja 31.3. klo 16-18, 5.4. klo 17-19, 6.4. klo 16-18, 7, 10 ja 11.4. klo 15-17 ja 12.4. klo 14-16, H442. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Prof. **Kai Kalima** luennoi valtiontalous-oikeutta sl 13.9.-5.10. ti klo 10-12 PR ls 13 ja ke klo 10-12 PR aud XV, kuulustelut pe 7.10. klo 10-12 PR pieni juhlasali ja ke 12.10 klo 10-12 PR ls 5; kl 17.1.-8.2. ti ja ke klo 10-12 PR ls 13, kuulustelut pe 10.2. klo 10-12 PR pieni juhlasali ja ke 15.2. PR ls 13. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 10 a.

Hän luennoi kunnantalousoikeutta sl 1.11.-23.11. ti klo 10-12 PR ls 13 ja ke klo 10-12 PR aud XV, kuulustelut pe 25.11. klo 10-12 PR pieni juhlasali ja ke 30.11. klo 10-12 PR ls 13; kl 28.2.-22.3. ti ja ke klo 10-12, PR ls 5, kuulustelut pe 24.3. klo 12-14 PR pieni juhlasali ja ke 29.3. klo 10-12 PR ls 5. Korvaa tutkintovaatimusten kohdan 10 b.

Prof. **Olli Ryytänen** föreläser om *företags- och kapitalinkomstbeskattning* 13, 14, 20, 21 och 27.3 kl. 8,30-12 i H532. Föreläsningsserien kan betinga högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten (i vilken högst 5 bonuspoäng kan användas).

Prof. **Olli Ryytänen** håller *rättsfallsövningar* i finansrätt med introduktionstillfälle ht 5.10 kl. 14,30 i H532 liksom också vt 1.2 kl. 14,30 i H532. Rättsfallsövningen kan betinga högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten (i vilken högst 5 bonuspoäng kan användas).

Prof. **Marjaana Helminen** luennoi kan-

sainvälisestä ja vertailevasta vero-oikeudesta (englanniksi) 12.10.-16.11. ke 10-14, H442. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Hän luennoi eurooppaverooikeudesta (englanniksi) kl 8.3.-12.4. ke 10-14 PR ls 6. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Dos. **Timo Rabinä** luennoi yksityishenkilöiden pääomatulojen verotuksesta sl 13-16.9. ja 19-20.9. klo 16-20 PR ls 8, kuulustelut 29.9 ja 6.10 klo 16-18 H442. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Dos. **Pauli K. Mattila** luennoi PK-yritysten ja niiden omistajien verotuksesta kl 16-27.1. klo 16-18 ma ja ti PR aud XV, ke ja pe PR aud XIII, to PR aud XII. Hyväksytyt suoritukset oikeuttavat enintään kahteen hyvityspisteeseen aineopintotodentissä.

Genom samarbetet mellan juridiska fakulteten, Svenska handelshögskolan och Svenska social- och kommunalhögskolan (Rättsam) kan studenterna delta i undervisning i ämnet vid annan enhet. Godkänt avlagd studieperiod kan ge högst 2 bonuspoäng för ämnesstudietenten. Närmare information ges av prof. Olli Ryytänen under mottagningstid.

Tutkintovaatimukset

- 1) HE 92/2004 s. 1-55. Hallituksen esityksen sijasta luetaan **Tikka K.S.**, Veropolitiikan perusteet (2005) sen ilmestyttyä.
- 2) **Andersson, E.**: Johdatus vero-oikeuteen (12. p. 2004) luvut I, VI-VII ja IX-XII.
- 3) **Andersson, E. – Linnakangas, E.**: Tuloverotus ja varallisuusverotus (6. p. 2002) luvut I-II, IV-VIII ja X-XIV lukuun ottamatta sisennettyjä kohtia.
- 4) **Niskakangas, H.** et al.: Verouudistus 2005 luvut 7, 9 ja 11.
- 5) **Helminen, M.**: Kansainvälinen tuloverotus (2005) luvut 1-5 ja 12.

- 6) **Myrsky, M. – Linnakangas, E.:** Johdatus elinkeinoverotukseen (2003). Teoksen sijasta luetaan **Tikka, K. S.:** Yritysverotuksen perusteet (3. p. 2005) sen ilmestyttyä.
- 7) **Andersson, E.:** Verotusmenettelylain kommentaari (1996).
- 8) **Linnakangas, E. – Juanto, L.:** Arvonlisäverotus ja muu kulutusverotus (4. p. 2004) luvut I-II.
- 9) **Kalima, K.:** Julkisyhteisöjen hankintatoimi (2001) luvut 9 ja 10 ja **Konstari, T. – Kalima, K.:** Pankkisalaisuus, viranomaiset ja tietosuojat (2002) s. 20-105.
- 10) a. **Myllymäki, A.:** Finanssihallinto-oikeus (2000) luvut II-III. b. Mts. luvut IV-VI.

Suoritustapa ja suorituksen sisältö

Tutkintovaatimusten 1 ja 7 kohtien vaihtoehdot teokset luetaan niiden ilmestyttyä. Teosten ilmestymisestä ilmoitetaan erikseen lukuvuoden kuluessa.

Myös niiden opiskelijoiden, jotka ovat aiemmin suorittaneet finanssioikeuden tentin VN-tutkinnon yhteydessä, tulee OTK-tutkinnossa suorittaa tässä selostettujen vaatimusten mukainen finanssioikeuden tentti. VN-tutkinnossa suoritettu tentti luetaan kuitenkin opiskelijan hyväksi siten, että hänen ei tentissä tarvitse vastata finanssihallinnosta tehtyihin kysymyksiin.

Tentti on lakikirjatentti, jossa on sekä oikeustapauksia että teoriakysymyksiä. Jo-

kainen tuo tenttiin mukanaan Verolait- tai Skatteförfattningarna-julkaisun uusimman painoksen sekä Suomen Laki I ja II tai Finlands Lag I ja II -teokset. Sallituista merkinnöistä lakikirjoissa tai säädöskokoelman irtokappaleissa ks. opinto-opas, kohta Lakikirjatentit. Oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein laskutoimitusten tekemistä, minkä vuoksi on tarpeen, että jokainen tuo mukanaan tenttiin myös taskulaskimen.

Vero-oikeudellisten oikeustapausten ratkaiseminen edellyttää usein eräiden muiden tiedekunnassa opettavien aineiden perustietojen hallintaa. Tämän vuoksi suositellaan, että ennen finanssioikeuden tenttiä opiskelijat suorittaisivat ainakin seuraavat pakolliset aineopintotentit: kauppoikeus, perhe- ja jäämistöoikeus sekä kirjanpito.

Tentissä on kaksi vero-oikeudellista oikeustapausta (arvostelu 0-10 pistettä) ja yksi moniosainen, lomakkeelle vastattava kysymys kohdista 1-9 (arvostelu 0-20 pistettä). Finanssihallinnon osalta kysymyksiä on kaksi, toinen valtiontalousoikeudesta ja toinen kunnantalousoikeudesta (kummankin kysymyksen arvostelu 0-5 pistettä). Tentissä hyväksytyksi tuleminen ja arvosana määräytyvät vero oikeuden ja finanssihallinnon kysymysten yhteenlasketun pistemäärän perusteella. Mahdollinen osapisteiden pyöristys tapahtuu yhteenlaskutoimituksen jälkeen. Tentissä ei voi tulla hyväksytyksi osittain.

Säädökset

I Vero-oikeus

- TuloveroL 30.12.1992/1535. (Ve 101)
- TuloveroA 30.12.1992/1551. (Ve 102)
- VarallisuusveroL 30.12.1992/1537. (Ve 106)
- Vuoden 2005 varallisuusveroasteikkoL 30.7.2004/727. (Ve 117)
- Vuoden 2005 tuloveroasteikkoL 30.12.2004/1274. (Ve 118)
- VvMa liikeosakkeen verotusarvon perusteista 25.1.2001/52. (Ve 111)
- L kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552 (Ve 143)
- L ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta 16.12.1994/1217. (Ve 144)
- L elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360. (Ve 112)
- L konserniavustuksesta verotuksessa 21.11.1986/825. (Ve 113)
- Maatilatalouden tuloveroL 15.12.1967/543. (Ve 115)

KiinteistöveroL 20.7.1992/654. (Ve 407)
KirjanpitoL 30.12.1997/1336. (Yr 301)
KirjanpitoA 30.12.1997/1339. (Yr 302)
L verotusmenettelystä 18.12.1995/1558. (Ve 301)
VerohallintoL 18.12.1995/1557. (Ve 308)
L korkotulon lähdeverosta 28.12.1990/1341 (Ve 134)
L rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta 11.8.1978/627. (Ve 132)
Pohjoismaiden välinen sopimus tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi, 7.5.1997/412, SopS 216. (Ve 145)
Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118. (Ve 201)
L työnantajan sosiaaliturvamaksusta 4.7.1963/366. (Ve 206)
Perintö- ja lahjaverol 12.7.1940. (Ve 401)
ArvonlisäveroL 30.12.1993/1501. (Ve 501)
Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931. (Ve 406)
Valtion maksuperustel 21.2.1992/150. (Ve 601)
VeronkantoL 11.8.1978/611. (Ve 604)
L veronlisäyksestä ja viivekorosta 18.12.1995/1556. (Ve 606)
II Finanssihallinto
Suomen Perustuslaki 11.6.1999/ 731: 2, 3, 6, 12, 38-41, 46, 81-92 § (Va 105)
L valtioneuvostosta 30.3.1922/78. (Va 106)
Valtioneuvoston ohjesääntö 17.12.1943/995: 1-5, 11-12, 14, 17, 19, 44-48a §. (Va 307)
L valtion talousarviosta 13.5.1988/423. (Va 511)
A valtion talousarviosta 11.12.1992/1243 (Va 512)
L valtion lainanannosta ja valtion takauksesta 20.5.1988/499. (Va 513)
Valtion maksuperustelaki (21.2.1992/150. Ve 601)
MaksuvapautusL 4.7.1980/529. (Va 520)
KuntaL. 17.3.1995/365: 65-75 §. (Ha 301)
L valtion liikelaitoksista 10.7.1987/627. (Yr 122)
L julkisista hankinnoista 23.12.1992/1505. (Yr 608).
Asetus kynnysarvot ylittävistä tavara- ja palveluhankinnoista sekä rakennusurakoista 29.5.1998/380 (Yr 609)